HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

46 årg

Nr 1/2014

Tema: Barn

Ur innehållet: Barnkonventionen, förskolor, mammor, gatubarn, språkbada, konstitutionen

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSK-TANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION **e-post: habari@svetan.org**

Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
lars.asker@telia.com

Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se

Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59, sten@svetan.org

Folke Strömberg tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06
anfo.stromberg@telia.com

PRISUPPGIFTER 2014

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	**300 kr**
Familjemedlem exkl HABARI	**50 kr**
Ungdomsmedlemskap	**150 kr**
Prenumeration HABARI	**250 kr**
Enstaka HABARI	**50 kr**

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 50-1 – ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
4/03 Urbanisering
1/04 Lokala språk och kulturer
2/04 Musik
3/04 Gruvnäringen
4/04 HIV/AIDS
1/05 Resor, turism
2/05 Forskning
3/05 Konst och kultur
4/05 Demokrati och utveckling
1/06 Lake Victoria, ny regering mm
2/06 Alkohol
3/06 Kvinnors villkor
4/06 Utbildning
1/07 Swahilikulturen
2/07 Jordbruk
3/07 Investeringspolitik mm
4/07 Flyktingar
1/08 Tumaini, snidade dörrar mm
2/08 Bildkonst
3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm
4/08 Makondeskulptur, Kina, WIOMSA
1/09 Svetan 40 ÅR
2/09 Parlör, politiska makten, slaveri
3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.
4/09 Klimat och energi
1/10 Musik
2/10 Kibaha Education Center
3/10 Hälsa
4/10 Litteratur
1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm
2/11 Hållbar utveckling
3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm
4/11 Flora och Fauna
1/12 Självständigheten 50 år
2/12 Joha trust & Mama Barbro mm
3/12 Mänskliga rättigheter
4/12 Företagsamhet
1/13 Kvinnliga förebilder
2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm
3/13 Swahili
4/13 Tanzaniaadag, energi, skolfilm

*Omslagsfoto: En ung grabb som studerar musik vid **Jua Arts Foundation for Children** följer intensivt instruktörens varje ord. Se sidan 23. Foto: Jua Arts*

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Myran Grafiska, Varberg 2014, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

SVETAN

www.svetan.org
www.facebook.com/SvenskTanzaniska
BOX 22003
104 22 STOCKHOLM
E-post: info@svetan.org
Organisationsnummer 802006-3635

***

STYRELSE

E-post: styrelsen@svetan.org

Johanna Andersson, ordförande
tel 073-04 02 238
Johanna Bergsten, vice ordf.
tel 070-34 72 129
Fredrik Gladh, sekreterare
tel 08-64 70 887
Helena Honkanen, kassör
tel 0709-40 00 56
Lars Asker, ledamot, Habari
Emma Kreü, ledamot
Heléne Mikui-Lindh, ledamot
Rehema Prick, ledamot
Liisa Riihimäki, ledamot
Monica Johansson, suppleant
Harriet Rehn, suppleant
Daniel Rusana, suppleant
Helena Stigsson, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Killevägen 8A, 247 71 GENARP
tel 076-866 60 39

Olle Wallin
Övermorjärv 14, 952 93 KALIX
tel 070-22 55 057

Rehema Prick
Åtorps Björkv 7, 443 31 LERUM
tel 070-732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant – ta kontakt med ordförande Johanna Andersson.

*

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center
Kontaktperson Katarina Beck-Friis
E-post: katarina.beck@comhem.se

*

TANZANIAS AMBASSAD

tel 08-732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
E-post: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

Hej!

Vi hoppas att du fick lite tid att "knyta ihop" 2013 och att det nya året 2014 har börjat bra!

Under 2013 har vi i styrelsen startat en diskussion gällande framtidens Svetan; vilken organisation vill vi vara och för vem? Vi har även öppnat ett gåvokonto då vi sett att det finns en efterfrågan att kunna bidra till verksamheten, framförallt till gatubarnsprojektet Tumaini. Annat som hänt under året finns att läsa om i verksamhetsberättelsen som kommer att finnas tillgänglig inför årsmötet på Svetans hemsida *www.svetan.org!*

Den 5 april är du väldigt välkommen till Svetans årsmöte i Röda Korsets folkhögskola för att delta i årsmötesförhandlingarna, äta gott, mingla med oss i styrelsen och lyssna till Sten Rylander.

Uhurufesten som vi anordnade i Göteborg den 7 december blev en succé med nära 90 deltagare. Läs mera om Uhurufesten längre fram i tidningen. Vi hoppas på att kunna skapa flera mötesplatser och fester framöver. Hör gärna av dig med tips till oss om du vill vara med i denna planering! Stort tack till alla som hjälpte till med att göra 2013 års fest möjlig.

Vi ordförande ser med spänning fram emot att fortsätta att navigera Svetan in i framtiden tillsammans med styrelsen och er medlemmar. Tillsammans kan vi skapa positiv utveckling gällande Sverige-Tanzaniafrågor!

Ordförande och Vice
Johanna Andersson
Johanna Bergsten

The Rights of the Child—a World Free from Violence

International Children's Day

***The Convention on the Rights of The Child*, adopted by UN in November 1989 was groundbreaking for advancing Childres rights. The following article was published in The Citizen on the occasion of the *International Children's Rights Day*.**

Wherever you are in this world, you are told that the children are our future and deserve the best we have. Nonetheless, the widespread and chronic violence against children, including physical and humiliating punishment, paints a very different picture. Children are subject to Violence, in the family, at school and even in institutions set up to be the guardian of making sure children's rights are protected. There are various reasons often given to serve as an excuse or explanation for this violence, but nothing justifies this morally unacceptable behavior and the enormous loss this inflicts on a society cannot be calculated.

The 20th of November is celebrated as the International Day for Children. The United Nations General Assembly recommended in 1954, under resolution 836 (IX) that all countries institute a Universal Children's Day, to be observed as a day of understanding between children and of actively promoting the welfare of the world's children. The date of 20 November marks the day in 1959 on which the Assembly adopted the *Declaration of the Rights of the Child*, and 1989 the *Convention on the Rights of the Child*. Both of these instruments are internationally accepted and through ratifying these instruments governments commit themselves, among other things, to take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect children from all forms of violence.

Worldwide consensus, but…

Despite this worldwide consensus on the importance of protecting our children, the 2009 Tanzania National Violence against Children Survey (TVACS), carried out by UNICEF, MUHAS, CDC and a Multi Sector Task Force (MSTF) convened by the Ministry of Community Development, Gender and Children (MCDGC), in Tanzania mainland and Zanzibar, showed that the number of children that experience some form of violence in Tanzania is staggering. It was found that nearly 28 per cent of girls and over 13 per cent of boys have experienced sexual violence, over 70 per cent of girls and boys experienced physical violence and more than a quarter of girls and boys experienced emotional violence before the age of 18.

Home and school are the worst places

Not only is the high level of violence against children in Tanzania shocking but also that where children should be the safest is where they are most at risk. The TVACS found that nearly 60 per cent of Tanzanian girls and boys who reported physical abuse and 80 percent of girls and 65 per cent of boys who experienced emotional abuse were abused by a relative, with parents as the main perpetrators. Over half of Tanzanian girls and boys who experienced physical abuse identified a teacher as the abuser. Further supporting these findings is that the vast majority of sexual, physical and emotional violence takes place in the children's own home, in a relative or neighbor's home, or in school. Physical and humiliating punishment, in particular as a way of disciplining children, is still widely seen as the prerogative of parents, teachers and professionals working with children. It is often argued that it serves in the best interest of the child. A shocking 73.5 % of females and 71.7 % of males reported in the same survey that they experienced physical violence in childhood.

Humiliating punishments

The global child rights organization, *Save the Children International*, defines physical punishment as hitting the child with the hand or object (such as a cane, belt, shoe, etc), kicking, shaking, throwing a child, pinching or pulling hair, forcing a child to stay in an uncomfortable or undignified position, or to take excessive physical exercise, burning or scarring, etc. Humiliating punishment takes the form of verbal abuse, ridicule, isolation or ignoring the child.

Government agencies and organizations, working at community, local and international levels, agree that violence against children has to be eliminated. It is a violation of children's human rights to physical integrity, human dignity and equal protection under the law. What parents and teachers do not realize is the long term harmful effects that violence has on children. There is growing evidence that childhood violence has long term implications, including threatening their right to education, development, health and even survival. It further causes serious physical and psychological harm to children. It teaches children that violence is an acceptable and appropriate strategy for resolving conflict or getting people to do what you want. Physical punishment has been shown to be ineffective as a means of discipline.

Overall, physical and humiliating punishment increases the use of violence in society and legitimizes it in the eyes of succeeding generations. It promotes a double standard: there are two categories of citizens—children and adults. It is viewed as acceptable to hit a child, the smallest and most vulnerable member of society. However, this is not acceptable. Let us all work together for a change—in the family, in schools and in society at large. Let us work for a society where our children are secure and met by love and care!

Steve Thorne, Country Director, Save the Children International, Tanzania
Jama Gulaid, UNICEF Representative, Tanzania
Jorgen Haldorsen, Country Director, Plan International, Tanzania
Lennarth Hjelmaker, Ambassador of Sweden to Tanzania

Steg framåt för förskolan i Ihushi

Sedan 1995 ingår det i Tanzanias skolpolitik att alla 5–6-åringar ska erbjudas förskola. Men utbyggnaden går trögt, enligt officiell statistik 2011 är bara en dryg tredjedel av barnen inskrivna på en förskola. Mwanza Region framstår som ett positivt undantag, med 90 % av barnen inskrivna. Men resurserna är undermåliga: I snitt en förskollärare på 100 barn och nästan inga pengar till material eller skolfrukost.

Vår samarbetspartner, *Ihushi Development Centre* (IDC), driver sedan 2003 en förskola för 35 barn. Resurserna är långtifrån tillräckliga, men jämfört med de kommunala förskolorna i området har IDC:s förskola bättre förutsättningar och redovisar bättre resultat. Vi i *Vänföreningen Ihushi* har samarbetat med IDC kring frågor om kvalitén på den egna förskolan och samtidigt verkat för förbättringar i de kommunala förskolorna.

Initiativet till förskolan togs efter Sverigebesök

Ihushi Development Centre (IDC) finns i byn Ihushi i Magu District, vid Victoriasjön öster Mwanza. När IDC bildades 1999, var ambitionen framför allt att göra något för ungdomarna i byn, att starta en yrkesutbildning. Se artikel i HABARI, nr 4/2013 (och faktarutan här bredvid). Tanken om förskola var inget som diskuterades. Men när IDC:s ordförande Emmanuel Buguba besökte oss i Torsåker 2002, gjorde han ett studiebesök på en svensk förskola och blev imponerad av det han såg. Buguba är både barnkär och handlingskraftig och när han kom tillbaka till Ihushi, började han förbereda för en förskola på IDC:s lärocenter. När vi nu efteråt frågar honom varför, säger han att han var besviken på den långsamma utbyggnaden av kommunala förskolor och ville visa att det är möjligt med en bra förskola också i en tanzanisk by.

Två personal anställdes och i juli 2003 startade förskolan med 35 barn från familjer i närheten av centret. Barnen är 5–6 år och är på förskolan på förmiddagarna, 08–12. Redan från början engagerades föräldrarna, framför allt för att hjälpa till med kostnaderna för skolfrukost till barnen, vanligen välling på hirs eller majs.

Mycket av tiden på förskolan är barnen utomhus. Rörelselekar i grupp, med eller utan boll, är populära. Sång- och danslekar likaså. Men varje dag har man också någon inomhusaktivitet, med siffror eller bokstäver, med material som man tillverkar själv.

Flertalet familjer i Ihushi tillhör folkgruppen Sukuma och talar sukuma. De flesta talar också swahili, men i en del hushåll överväger sukuma, vilket får till följd att barnen kan mycket lite swahili när de börjar i förskolan. För varje ny grupp 5-åringar som börjar på förskolan är sukuma förstaspråk för ungefär en fjärdedel av barnen. Därför lägger förskollärarna ner mycket tid i början på att lära de här barnen swahili. De berättar att redan efter en månad har barnen lärt sig så mycket att swahili fungerar som gemensamt språk i barngruppen.

År 2011 gjorde Vänföreningen en översyn av förskolan och kunde konstatera att mycket var positivt – förskollärarna hade fin kontakt med barnen med både värme och auktoritet, barnen fungerade bra i grupp och när de började i primärskolan hävdade de sig väl i klassen, det fanns ett aktivt föräldraråd som ansträngde sig för att stötta verksamheten. Men bristerna var också påtagliga: det saknades pedagogiskt material och man ville lära sig mer om barns utveckling i förskoleåldern.

Undertecknad, Inger Wibergh, har erfarenhet av förskoleutveckling i Sverige. Utifrån de två förskollärarnas önskemål diskuterade vi fram ett åtgärdsprogram för IDC:s förskola i fyra punkter:

- Införskaffa grundläggande pedagogiskt material (kritor och färgpennor, papper, böcker, saxar, lim, bollar, m.m.).
- Fördjupa samarbetet med föräldrarna.
- Etablera samarbete med de kommunala förskolorna i närområdet, både för att ge stimulans till barnen och för att skapa möjligheter till erfarenhetsutbyte personalen emellan.
- Anordna ett fortbildningsseminarium med fokus på förskolemetodik och barns utveckling.

Till den första punkten, om material, hade vi i Vänföreningen möjlighet att bidra, både med pengar för inköp och genom att samla in gosedjur (och annat material) i Sverige som vi sedan tagit med till Ihushi i samband med våra uppföljningsbesök. För att komma igång med punkterna 2 och 3 anordnade IDC hösten 2012 ett ”Barnens Dag” på centret, då man bjöd in barn och personal från fem andra förskolor – och dessutom barnens föräldrar. Under dagen presenterade varje förskola sig med lekar och uppvisningar tillsammans med barnen, IDC bjöd på lunch och man umgicks i lättsamma former. Ett 30-tal föräldrar deltog intresserat.

Fortbildningssatsning 2013–2014

För att ordna ett fortbildningsseminarium för förskollärarna, behövdes särskilda pengar och det blev möjligt genom en projektansökan till Forum Syd för 2013–2014. Förskollärarna på IDC, *Helena Justine* och *Gaudencia Mayayi*, markerade redan när vi gjorde översynen 2011, att de ville ha ett skräddarsytt seminarium för deras behov. De ville lära sig mer om förskolebarns utveckling samtidigt som de ville att seminarieinnehållet skulle vara praktiskt inriktat på sådant som de skulle kunna tillämpa i arbetet med barnen.

Och så blev det! I juni 2013 genomfördes ett mycket lyckat tvåveckorsseminarium med en lärare, *Modestor Ng'haida,* från *Butimba Teachers' Training College* i Mwanza och sammanlagt 11 deltagare: Helena och Gaudencia från IDC samt en lärare vardera från nio förskolor i närområdet. Deltagarna bodde i gästhuset på IDC och man diskuterade och arbetade till långt in på nätterna.

I november ordnade IDC en återträff för deltagarna då man bad dem berätta på vad sätt de hade kunnat tillämpa det som behandlats på seminariet. Och det var mycket: Användning av egentillverkade lekmaterial i lera, papper & lim, sisalrep, m.m. Rörelselekar och idrottsövningar med bollar, trummor och sång. Undervisning i ”proper behavior” (som t.ex. att hälsa när man träffar någon, tacka när man får något, be om förlåtelse när man gjort något tokigt, etc.). De menade att det här hade

Två pojkar leker med träbitar som blivit över vid yrkesskolans snickeri.

gjort stor skillnad under höstverksamheten på de olika förskolorna och gav en lång lista på framgångar, t.ex: några barn har lärt sig alfabetet, nästan alla barn kan räkna från ett till tio, många kan bokstäverna i egna namnet och i föräldrarnas namn, de kan hälsa vuxna och gamla på ett respektfullt sätt, osv.

På seminariet hade bristerna i de kommunala förskolorna blivit blottlagda i de diskussioner som fördes: Varje förskola är knuten till en primärskola och det är en av primärskolelärarna som tar hand om barnen. Det är ingen kontinuitet i detta utan en lärare kan ha uppgiften några månader och sedan kan han bytas ut mot en annan, enligt rektors beslut. Barngrupperna är stora, varierar mellan 90 och 140 barn i varje grupp. Barnen är på skolan varje förmiddag, 08–11. Det finns nästan inga böcker eller annat pedagogiskt material förutom det som läraren själv tillverkar, och det finns inga skåp (eller motsvarande) att förvara materialet i. På seminariet hade man tagit fram förslag till hur man skulle kunna börja skapa förbättringar på de kommunala förskolorna, t.ex. att dela barngrupperna i en förmiddags- och en eftermiddagsgrupp, att få tillgång till ett låsbart förvaringsutrymme för materialet, osv. Men hittills har det varit svårt att få gehör för de här förslagen på respektive skola.

De tio förskolor som nu har haft en gemensam utbildning kommer att fortsätta samarbeta under ledning av IDC. Formerna för det är inte riktigt klara, men man ska pröva sig fram de kommande månaderna (bl.a. ordna en ny gemensam ”Barnens Dag” för barn från alla förskolorna, ha uppföljningsträffar med lärarna osv.) och sedan ska man bestämma en form för fortsättningen när man i juni 2014 har ett nytt tvåveckorsseminarium med samma seminarieledare från Butimba.

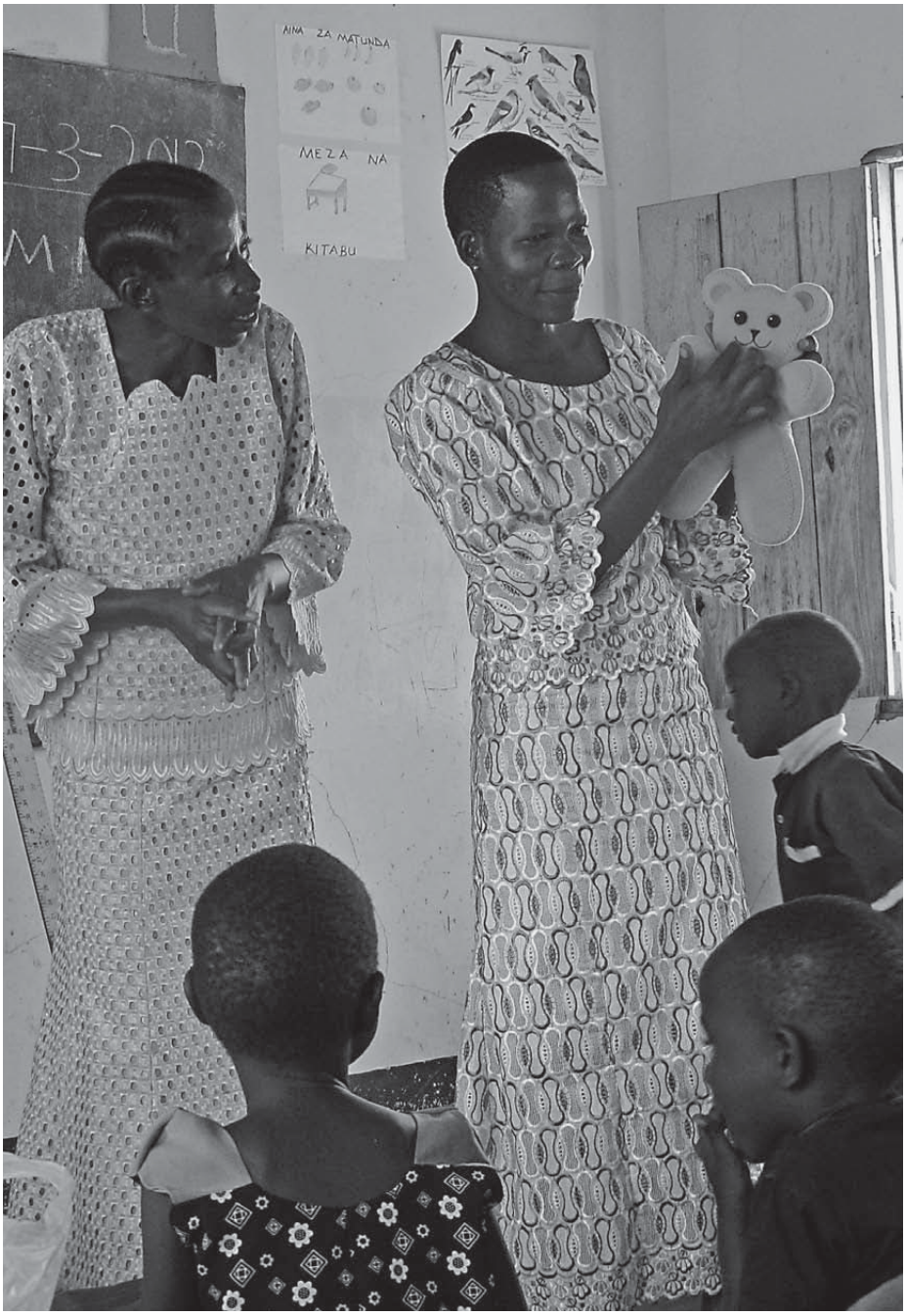

Helena Justine (t.v.) och Gaudencia Mayayi med en nallebjörn.

Stort intresse från tjänstemän och politiker, men…

Det är glädjande att en begränsad insats som ett fortbildningsseminarium kan leda till förbättringar på förskolorna – trots de stora bristerna i resurser. Men det är förstås viktigt att se att det behövs många fortsatta steg för förbättringar. Idag verkar det också finnas ett intresse för det, både lokalt och nationellt.

Byn Ihushi tillhör Magu District med sammanlagt nästan en halv miljon invånare och ett stort antal förskolor. Men det var första gången som det anordnades någon form av fortbildning för förskolorna. Det väckte uppmärksamhet hos distriktsledningen och det förs nu diskussioner om fler fortbildningar av det här slaget.

Nationellt finns ett program för ”Early Childhood Development”, där tanken är att tre ministerier (Education, Health and Community Development) ska samarbeta. Programmet innehåller åtgärder för nutrition, hälsa, utbildning och skydd för barn 0–8 år. Från 2012–2013 finns många uttalanden från ministrar och höga tjänstemän där man förklarar att *”om de små barnen inte får näringsriktig mat och en livsmiljö som är rik på stimulans och inlärningsmöjligheter, så hämmas deras förutsättningar att klara sig i skolan och att utveckla de intellektuella och sociala färdigheter som krävs i samhället”*.

Fortsättning ▶

Samling med sagostund under ett träd på IDC:s förskola.

Gungan vid förskolan är populär. Den har gjorts som ett övningsarbete av svetsarelever på yrkesskolan.

▶ Det behövs mycket mer än ord för att förändringar ska komma till stånd, men det verkar vara så att det på senare år växt fram en medvetenhet om att situationen för Tanzanias barn har stora brister och att kraftfulla åtgärder är nödvändiga. Statistiken är också tydlig: 42 % av barn under 5 år har en hämmad tillväxt (”stunting”) och därmed är Tanzania det tredje sämsta landet i Afrika. För barn under 5 år finns (nästan) inga förskolor och för 5–6-åringarna är förskolorna alldeles för få och resurserna är undermåliga. Samtidigt pekar flera tanzaniska studier på att resursbristerna inte alltid är det avgörande problemet. När det t.ex. gäller barns undernäring verkar det inte bara bero på brist på mat utan också på brist på kunskap om vad slags mat små barn – och gravida kvinnor – behöver.

Text och foto: **Inger Wibergh** och **Lage Bergström**

Ihushi Development Centre (IDC)

Idag, tretton år efter starten, har IDC utvecklats till ett lärocenter med mottot att *”Utbildning är utveckling!”* En yrkesskola utgör kärnan, men man har också en förskola, seminarieverksamhet, mikrokrediter, vuxenutbildning till kvinnogrupper, ett hiv/aids-program, m.m. Det finns samlingslokal, datorsal för datautbildning, snickarverkstad, gästhus och skolkök samt butik och café som mötesplats för byborna.

Centret är elektrifierat med solpaneler och generatorer, det finns regnvattentankar, skolträdgård och grävda dammar för fiskodling och konstbevattning. Idag beskriver IDC sig själva som ett ”resurscentrum för hållbar utveckling” och man försöker anlägga ett miljöperspektiv på all verksamhet.

Vänföreningen Ihushi har samarbetat med IDC från starten. Vi fungerar som dialogpartner med grundprincipen att det är IDC som sätter målen och beslutar vad man vill åstadkomma inom en överenskommen budget. Vänföreningen bidrar både med råd för att det ska bli möjligt och med ekonomiskt stöd. Alla investeringar på centret har finansierats av Vänföreningen Ihushi, framför allt med hjälp av Sida-bidrag (genom Forum Syd och Victoriasjöinitiativet).

Mer information på <www.ihushi.org>

Mamaid – ska ge ringar på vattnet

Sju kvinnor i Alingsåsföreningen *TanzAling* planerade i ett år. Skrev ansökan till Forum Syd i ytterligare ett. Fick avslag och deppade i ett halvår. Pengar strömmade in och det gav energi för att komma igen. Nu har man nyligen genomfört ett pilotseminarium i Nzega, berättar Ingela Gillqvist.

Projektet *Mamaid* handlar om att informera kvinnor i byarna om aktuella rön kring hiv/aids med hjälp av läkare från Nzegas distriktssjukhus, säger Lisbeth Alm, själv på plats vid projektstarten. Vi insåg tidigt att vi måste ha med representanter från byråd, lärare och äldre elever för att få kraft bakom projektet.

Idén om Mamaid går ut på att läkaren kommer till kvinnorna i byn, informerar dem som är utvalda till seminariet och ger instruktioner om hur informationen ska föras vidare. Kvinnorna ska i sin tur informera andra kvinnor ute i bydelarna. I den aktuella byn Kili handlar det om ca 300 kvinnor/familjer.

Föreningen *TanzAling* har haft flera projekt i Nzega med hjälp av Forum Syd/SIDA och Programkontoret, bl.a. hiv-metodik för tanzaniska lärare. Allt i samarbete med TTU, lärarfacket i Nzega. TTU, har vi sett sedan 1999 är en av få NGO:er i Nzega som har möjlighet att samarbeta med en svensk förening. Att en annan svensk förening också samarbetar med TTU var skälet till att vi fick nej till vår ansökan om Mamaid. Då fick vi tänka om och beslöt att köra ändå med de pengar vi samlat in.

Innehållet i seminariedagen drogs i stora drag upp av arbetsgruppen Mamaid i Sverige efter ett survey-besök i Tanzania 2011. Under påsken 2013 var Lisbeth Alm och jag på plats i Nzega för att stämma av och undersöka projektets bärighet. Där träffade vi en läkare på Nzega Hospital som föreningen samarbetat mycket med genom åren, Dr Gwambaaye. Tillsammans drog vi upp riktlinjerna för en riktad information till mödrar.

Det var läkaren som kom med idén att han skulle åka ut till kvinnorna i deras hemby i stället för att de skulle komma till Nzega. Då insåg vi att vår idé var genomförbar, eftersom vi slapp stora kostnader för att ta kvinnorna till stan.

I förberedelserna ingick att prata med kommunchef och skolchef och alla stödde idén om att rikta sig till mödrar, kvinnor. Lisbeth och jag träffade även byråden från Kili och Bulunde byar, båda belägna 30–40 kilometer utanför Nzega stad och presenterade våra tankar.

Under hösten 2013 tog kontakterna mellan Dr Gwambaaye och Mamaid fart och man började detaljplanera. Då hade också två i vår grupp bokat en resa till Tanzania för att sätta igång projektet. Dag bestämdes, 30 oktober, plats, Kili Secondary School, att mat skulle bjudas under dagen och att 30 mödrar, tre från byrådet, fyra lärare och sex elever, sammanlagt 43 personer skulle inbjudas.

Dr Gwambaaye fick förhinder men satte in Dr Nassib Msuyu i stället, aidskoordinator på distriktssjukhuset som är det enda sjukhuset för distriktets 580.000 invånare. Denne unge, nyutbildade läkare visade sig vara mycket kompetent, djärv och helt uppdaterad på nya rön och bättre metoder i arbetet med att utrota hiv.

Lisbeth Alm var med när 40 kvinnor fick hiv/aids-information av läkaren Nassib Msuyu.

Och så hade man en dag med nästan 40 kvinnor på plats som alla fick matnyttig information. En del var känt men läkaren gav under dagen mycket kunskap kring nya, aktuella rön och handlingsberedskap för att hantera sjukdomen på ett bättre sätt. En elev sa att hon aldrig under sin skoltid hade fått den här typen av information om hiv/aids! Hon skulle gå ut i klasser och informera själv. Detta var så viktiga kunskaper, tyckte hon.

Informationen handlade om symptom, testning, spridning, skydd. Främst tryckte Dr Msuyu på hur mödrar skyddar sina ofödda barn från smitta, och att man ska gå och testa sig! I Tanzania har andelen smittade börjat minska men fortfarande råkar många illa ut. Testar man sig kan man få bromsmediciner gratis. Om man däremot låter bli, kan man av okunskap sprida smittan. Att hiv/aids fortfarande belastas av stark stigmatisering var inget som kvinnorna stack under stol med – men ställde synnerligen vetgiriga frågor hur man hanterar stigmatisering, skam och skuld.

Fem kvinnor av de fyrtio valdes under seminariet ut av mödrarna själva för att ta på sig ett större ansvar. De ska pusha på, så att de övriga kvinnorna sprider informationen vidare, de ska också samla ihop rapporter om hur det går. I mitten av december ska de fem sedan sammanträffa med Dr Msuyu och föreningen TanzAlings lokale koordinator Isaak Nyosaba. Därefter skickas en slutrapport till Mamaid-gruppen i Alingsås.

Vi i hoppas att de flesta kvinnorna har haft åtminstone någon träff med sin kvinnogrupp. I vilket fall som helst har de här fyrtio fått en kunskap som ingen kan ta ifrån dem. De ser naturligtvis till att deras barn och män får ta del av kunskaperna men också andra kvinnor de pratar med.

Genom detta skulle uppdraget i Kili by vara slutfört och Mamaid nu arbeta vidare i Bulunde någon gång under 2014, ett betydligt större projekt då Bulunde är en mycket större by.

Lisbeth Alm och jag hyser stora förhoppningar om den här projektidén som visat sig enkel att förmera. Den borde få en chans för en prövning hos Forum Syd. Just den här modellen av informationsspridning har otroligt låga kostnader och ger omedelbar och välförankrad kunskap som sprids vidare i de egna byarna genom engagerade och förtroendeingivande kvinnor. Mamaid-gruppen är beredd att ansöka till Forum Syd igen. Vår styrka ligger i att vi, sedan många år, har många bra lokala kontakter i Nzega district.

Hälsan på Tumaini Children's Center

I månadsskiftet november–december 2013 besökte Katarina Beck-Friis, Maria Jerkland och Jessica Sverndal *Tumaini Children's Center* för uppföljning av gatubarnsprojektet. Vi valde under denna tid att även undersöka en ny infallsvinkel; barnens hälsa.

Tumaini Children's Center (TCC) är ett gatubarnsprojekt i Bukoba som syftar till att rehabilitera gatubarn till ett fungerande liv i samhället. Projektet drivs av den lutherska kyrkan, ELCT, i Bukoba. Det får delvis sitt finansiella stöd från Bukobahjälpen samt bistånd från Forum Syd som förmedlas av en arbetsgrupp under Svetan. Mer information om projektet finns på Svetans hemsida och i tidigare artiklar i Habari nr 1/2008 s 4–6, nr 3/2009 s 9, nr 1/2010 s 11 och nr 1/2011 s 22–23.

En del av det stöd som projektet erbjuder barnen är rådgivning, stödsamtal, skolgång och läkarvård. Det finns dock ingen medicinskt kunnig personal på TCC, och ingen regelbunden hälsoundersökning genomförs när barnen kommer till projektet. Vid sjukdom vänder de sig till sjukhuset eller hälsokliniken i Bukoba.

Barnens hälsa på Tumaini

Det bor för närvarande cirka 60 barn på Kyakairabwa varav majoriteten är pojkar. För att få en uppfattning om barnens hälsa på Tumaini intervjuades personalen och hälsopersonal i Bukoba, samt tio barn, fyra flickor och sex pojkar i åldrarna 11–20 år. Intervjufrågorna som ställdes till barnen berörde hur de mådde psykiskt, om de någon gång blivit utsatta för våld, om de ofta är hungriga och vem de pratar med när de mår dåligt. Den generella uppfattningen bland personalen var att barnens hälsotillstånd var gott.

Psykiskt välbefinnande

Hälften av barnen som intervjuades upplevde att de var väldigt glada medan den andra hälften upplevde att de mådde skapligt. Anledningen till att de bara mådde "ok" var bristen på föräldraskap, att de inte hade någon anledning till att vara väldigt glada, ingen anledning alls eller att de hade fysiska besvär.

Vanliga hälsoproblem

I intervjun med barnen framkom det att nio av de tio barnen hade upplevt någon form av fysisk åkomma de senaste tre dagarna före intervjun. När barnen blir sjuka vänder de sig ofta till husmor eller husfar med sina besvär. Vanliga symtom som nämndes av barnen och av personalen var bland annat svampinfektioner, hosta, förkylning, bröstsmärta, diarré, huvudvärk, magont och malaria. Personalen uppskattar att 8–9 barn per månad drabbas av malaria under sommarmånaderna. Alla barn sover under impregnerade myggnät. Magont behandlas ofta av personalen själva med en ört som kallas Kasuagara, och hosta behandlas med Tangawisi (ingefära). Tre av barnen hade hudbesvär i form av Tinea capititis (svamp) som de behandlar med antisvampkräm, och ett barn hade fjällande hud som skulle kunna vara ett tecken på brist på mineralämnen som zink och vitamin A. Sår som uppkommer rengörs med kokat vatten och någon form av antiseptiskt medel. Diarré anses, av personalen, som inte så vanligt förekommande. De har latriner och de har hygienrutiner som god handhygien. De är noga med att koka dricksvattnet.

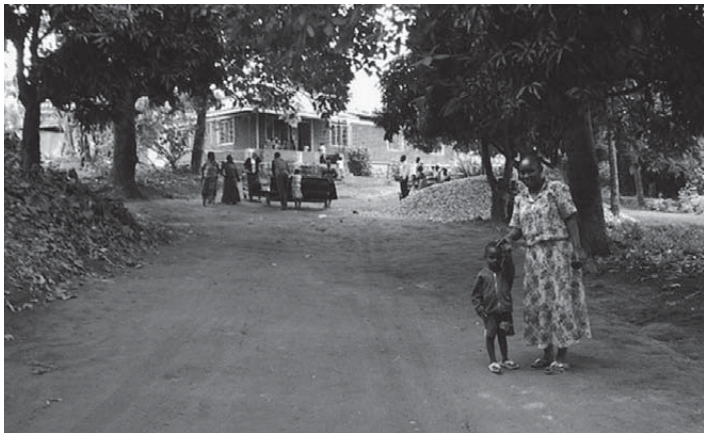

Vanligen behöver personalen söka sjukvård för något av barnen varje månad. Dr Niangeki på ELCT-Health Centre träffar många av de barn från Tumaini som söker vård. Vanliga åkommor som han ser hos barnen är lunginflammation, urinvägsinfektion och malaria. Han är av åsikten att barnen tas om hand väl och att de söker vård vid rätt tillfälle. Han anser att dessa barn borde genomgå en hälsokontroll redan när de kommer från gatan till Tumaini med tanke på vilka omständigheter de har levt under.

Hiv/aids

Tanzania har en hiv-prevalens på cirka 5,6 procent, medan den i Bukoba är cirka 8 procent. Alla barnen på Tumaini har nyligen blivit screenade för hiv och i projektet finns det två barn som är infekterade med hiv. Ett av barnen bor för närvarande hos en släkting medan det andra barnet fortfarande bor på Kyakairabwa. Uppföljning sker på sjukhuset i Bukoba varje månad. Besöken och medicineringen är kostnadsfri. Kosten har i möjligaste mån anpassats till barnets behov, det vill säga är mer näringsrik.

Vaccinering

Hur många av barnen på Tumaini som är vaccinerade är oklart. Enligt läkarna på ELCT-Health Centre har sannolikt de flesta barnen fått de rekommenderade vaccinationerna. Det får antas att vaccinationen av barnen följer samma procent som i det övriga landet. Under 2010 utförde nationella statistiska byrån i Dar Es Salaam en demografisk översikt och hälsoöversikt i Tanzania (TDHS). Av rapporten framgår det att 75 procent av barnen i åldrarna 12–23 månader är fullt immuniserade. På den pediatriska avdelningen på sjukhuset i Bukoba drivs även ett *under-fem-år*-program som vaccinerar barnen och följer barnen regelbundet upp till fem års ålder. De rekommenderade vaccinationerna som ges är stelkramp, kikhosta, difteri/krupp, tuberkulos, polio, hemophilus influenzae typ B, pneumokocker, mässling, röda hund och påssjuka. De har även börjat vaccinera mot rotavirus som är den största orsaken till diarrésjukdom hos barn.

Nutrition

Under de två veckorna som arbetsgruppen befann sig i Bukoba gjordes ingen

utvärdering om undernäring var vanligt förekommande. Vid intervjun av barnen fick de frågan om de ofta var hungriga. En majoritet av barnen upplevde att de fick tillräckligt med mat. Ett av barnen upplevde att han/hon fick för lite mat medan två upplevde att de var hungriga ibland. En av de yngre flickorna i projektet var väldigt undernärd då hon först kom till Tumaini. Hon har blivit undersökt av läkare och erhåller mat med extra näring liksom barnet med hiv. De andra barnen får tre mål om dagen. Huvudfödan är ugali med bönor och fisk. Barnen får kött två gånger i månaden, ris en gång i veckan, mjölk 1–2 gånger i veckan, samt frukt och grönsaker som avokado, mango, ananas och bananer flera gånger i veckan.

Våld

Majoriteten av barnen, åtta av tio, hade upplevt någon form av våld. De hade upplevt våld från en familjemedlem, på gatan, i skolan av lärarna eller av andra barn på centret. Det har förekommit oroligheter, speciellt i pojkarnas sovsal, under nattetid. Detta har minskat genom insatser av personalen.

Sammanfattning

Barnen på TCC har levt under svåra omständigheter och har ofta upplevt våld av något slag. På TCC får de ett gott omhändertagande och de flesta barnen mår bra samt känner sig mätta. TCC arbetar preventivt för att skydda barnen från att bli sjuka genom att tillhandhålla impregnerade myggnät, koka dricksvattnet och upprätthålla god hygien. Det är dock väldigt vanligt förekommande med olika fysiska besvär även om de flesta besvären kan tas om hand av personalen själva. Det skulle vara önskvärt att införa en regelbunden hälsoundersökning av varje barn som kommer från gatan till projektet för att tidigt kunna gå in med eventuell behandling.

Text och foto: **Jessica Sverndal**

– Jag tycker om att lära mig nya ord och jag gillar hur ”kesho” låter, säger Moa Kauye Bakari Ohlsson. *Foto: Eva Ohlsson*

Språkbada barnet i swahili

Hur gör man?
Ja, hur gör man som förälder för att barnet ska bli flerspråkig? Frågan ställs ofta i familjer där man också talar andra språk än majoritetsspråket.

Moas mamma Eva Ohlsson är svenska som talar både engelska och swahili. Pappa Bakari Ally är tanzanier som talar swahili, men också engelska och svenska. Moa är sex år och talar allra mest svenska. Hon går på dagis i Uppsala.

– Vårt mål, när Moa föddes, var att hon skulle kunna båda språken bra, säger Eva. Men det är svårt att veta vilken strategi man ska använda. Idag är det svenska som gäller för Moa, även om hon förstår en del swahili.

Bakaris äldsta dotter Rukia, 19 år, har precis kommit till Sverige. Hon inger hopp. Nu är det fler som pratar swahili runt omkring Moa.

Försent?

– Hur gör vi för att få igång swahilin igen? Är det försent? undrar Eva och Bakari.

Jag tar med mig frågan till Ute Bohnacker, professor i lingvistik på Uppsala universitet. Hon tar emot i sitt arbetsrum på Institutionen för lingvistik och filologi. ”Är det försent för Moa?”

– Nej, inte alls, svarar Ute Bohnacker. Det gäller att Moa ”duschas” i swahili; att hon får riktiga språkbad. Hon behöver vara i sammanhang, där det är swahili som gäller.

Fortsättning ▶

▶ Vilka nackdelar och fördelar finns det att vara flerspråklig, förutom att det är bra att kunna flera språk?

–Nackdelar? –Det finns inga nackdelar, säger Ute Bohnacker, som själv är flerspråkig. Hennes modersmål är tyska.

–Fördelar finns det många av, t.ex. att allmänt tänkande och sociala kompetens ökar. Vissa studier tyder också på att man blir bättre på problemlösning. Man får ju också tillgång till två kulturer.

Det finns två vanliga strategier man brukar tala om för att barnet ska bli flerspråkigt: ”en förälder – ett språk” eller ”ett språk hemma – ett språk utanför hemmet”.

–Det är svårt att vara så konsekvent, säger Ute Bohnacker. Även om föräldrarna bestämmer sig för en bestämd strategi när barnet är nyfött, så förändras livet och förutsättningarna för att hålla fast vid strategin. Det finns helt enkelt inga patentlösningar för att bli flerspråklig.

Det finns exempel på familjer, där den ena föräldern har motarbetat den andres språk, t.ex. den svenska föräldern kräver att den icke-svenska föräldern bara pratar svenska i hemmet.

– Det är viktigt att barnet känner att bådas språk värderas lika. Det handlar om attityder.

Skapa behov!

Språkforskarna menar att man behöver skapa ett behov hos barnet att vilja använda flera språk. Det kan barnet få om kontakten på minoritetsspråket är tillräckligt. Om man märker att språket blir svagare så tar föräldrar ibland ett radikalt beslut och åker till hemlandet på lite längre besök.

–Vilket behov kan du och Bakari skapa hos Moa, frågar jag Eva.

–Ett behov är att kunna prata med farmor och farfar i Kibaya. Och med sin 4,5-åriga syssling Nasma.

Moa har varit i Tanzania en gång, när hon var tre år och både Eva och Bakari vill åka dit med henne igen.

Eva talar swahili, men inte felfritt. Ska hon tala med sin dotter på swahili ibland? Läsa barnböcker på swahili? Moa älskade när Eva läste barnboken: Kuku wa Handa.

–Ja, det kan hon göra. Det visar att mamma tycker att språket är viktigt. Det är inte farligt att hon gör lite fel.

Bakari talar ofta swahili med Moa. När hon inte förstår, så ”översätter” han till svenska.

–Jag föreslår att han inte går över till svenska så fort, utan försöker förklara på swahili. Man kan ju säga en sak på många olika sätt, säger Ute Bohnacker.

Senare talstart?

En del säger att barn som tilltalas på flera språk har en senare talstart, än barn som bara möter ett språk.

–Det har inte bekräftas i någon forskning. Det finns också en annan missuppfattning; att barn lär sig bättre när de är under 12 år, än när de kommit i puberteten. Det finns en viss ålderseffekt, när det gäller uttalet. Men var gränsen går det diskuteras. Vid 4–5 år, vid 9 år, vid x år?

I familjer med flera barn kan man se en skillnad mellan barnen. Det äldsta barnet blir ofta bättre på minoritetsspråket än de yngre syskonen.

–Det är ett känt mönster. Kanske var föräldrarna mer ihärdiga med det första barnet, kanske beror det på att fler barn i familjen möter majoritetsspråket utanför samhället, t.ex. på dagis och i skolan, och tar med det hem.

– Flerspråkighet är en rikedom, säger professor Ute Bohnacker. Foto: Monica Johansson

Fler än två

Är det problematiskt för barn att lära sig fler än två språk?

–Nej, det kan bli lite ojämnt mellan de olika språken när det gäller ordförrådet, men det ger inget problem med uttal och grammatik. Det är rikt att kunna flera språk. Man kan växla mellan språken och använda dem i olika sammanhang.

Ute Bohnacker avslutar med ett råd: –Använd rätten att få modersmålsträning på dagis.

–Det är ett sätt att visa barnet att fler vuxna tycker språket är viktigt och att hålla modersmålet aktivt. Och aktivt måste det vara för att barnet ska ha rätt till modersmålsundervisning i skolan.

Eva instämmer helt.

–Moa älskar när hennes swahililärare kommer till dagis även om det bara är en kort stund varje vecka.

På frågan om vad hon tycker om att tala swahili, svarar Moa: –Toppen! Och gör tummen upp.

Monica Johansson

Den här artikeln handlar i första hand om svenska-swahili. Men den kunde lika gärna handla om andra språk; råden och tankarna är generella.

Faktaruta

Flerspråkig – någon som talar fler än ett språk.

Modersmål – språk som man växer upp med. Kallas också förstaspråk. Man kan ha flera förstaspråk. (Det kallades tidigare ibland för hemspråk.)

Andraspråk – språk som man inte lärt sig från födseln, t.ex. ett språk som man lär sig när man flyttar till ett annat land.

Majoritetsspråk – det språk som talas i det omgivande samhället. I Sverige är det svenska.

Minoritetsspråk – det eller de språk som talas i familjen, i förhållande till majoritetsspråket.

Flyg till Afrika?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

☑ Kunskap ☑ Erfarenhet ☑ Specialpriser (Raptim)

Safari? Anlita Tour Africa, www.tourafrica.se!
(Tour Africa är en del av Tranås Resebyrå)

Välkommen!

TRANÅS resebyrå

Tel: 0140 - 375 010
e-post: africa@tranas-resebyra.se
Hemsida: www.tranas-resebyra.se

Tranås resebyrå - trygghet och kvalitet sedan 1979

Nyttan av radio bland Tanzanias bönder

Ur en artikel i New York Times från den 27 november 2013 av Sarika Bansal. Eva Löfgren har översatt och sammanfattat.

Hur delar man kunskap och idéer med personer på landsbygden som inte har tillgång till Internet, inte är läskunniga och bor bortom allfartsvägarna? Den teknologi som 90 % av tanzanierna har tillgång till är radion – en billig hundraårig teknik som används ofta. ”På morgonen lyssnar jag på kristen musik och sedan på nyheterna”, säger Onesmo Sumari, en gurkbonde i Njoro utanför Arusha. Radiostationer över hela landet har jordbruksprogram som handlar om allt från boskapsuppfödning till näringsvärdet i sötpotatis. Den statliga radion, *Tanzania Broadcasting Corporation*, har haft detta sedan 1955. På senare tid har privata och kooperativa radiokanaler börjat göra interaktiva jordbruksprogram där lyssnarna kan lära av varandra.

I Arusha sände den lokala stationen *Radio 5* nyligen ett program om köksträdgårdar där den lokala experten Digna Massawe förklarade vilka typer av grönsaker som kan odlas nära hemmet, deras näringsmässiga fördelar och hur man skulle kunna plantera dem på ett tilltalande sätt. Programledaren, Clara Moita, tog emot samtal från lyssnarna mitt i programmet. Vid en lyssnarundersökning visade det sig att många lyssnare börjat odla nya grönsaker efter programmet.

Farm Radio International

Radio 5 stöds av en kanadensisk ideell organisation, *Farm Radio International* (FRI). Den har 10 stationer i Tanzania och når 40 procent av landets bönder. FRI har funnits i Tanzania sedan 2007. FRI hjälper Radio 5 att utveckla manus av intresse för småskaliga bönder i området. De hjälper också till att utveckla interaktiv mjukvara för att låta lyssnarna med mobiltäckning delta i programmen. Exempelvis kan lyssnarna ringa stationen under en sändning, texta stationen för att svara på en enkät eller spela in sina samtal för att sändas senare.

De interaktiva sändningarna började efter att FRI presenterat en studie 2010. De studerade två grupper av bönder – de aktiva som gav input till programmet både före, under och efter sändningarna samt de inaktiva som enbart lyssnade eller inte kände till programmen. De sistnämnda fungerade som kontrollgrupp. Tre år senare fann forskarna att 40 % av deltagarna i den aktiva gruppen hade prövat nya jordbruksmetoder jämfört med endast 20 % bland kontrollgruppen. Andra studier bekräftar FRI:s rön. En grupp forskare i Kenya fann att speciellt kvinnorna drog nytta av de interaktiva sändningarna.

Aktiva lyssnargrupper

För att uppmuntra en dialog stöder FRI s.k. ”lyssnargrupper” vid sina sändningar. Till exempel så samlas ett 20-tal bönder i byn Malala utanför Arusha varje fredag eftermiddag för att lyssna till Radio 5. 65-åriga Elembora Esse är en bland dem. Hon säger att gruppen har varit till stor hjälp för de har diskuterat programmen och praktiserat teknikerna i sin egen takt. De har skapat en ”mönsterträdgård” runt huset där de samlas och gemensamt planterat sallad, äggplantor och ett organiskt bekämpningsmedel Amaranthus. Gruppen spelar även in sina diskussioner och erfarenheter kring odling och marknadsföring av olika grönsaker som sedan sänds ut i etern av Radio 5.

Även om tekniken med interaktiv radio är billig så kräver den stor omsorg och expertis för att fungera bra. Gurkbonden Onesmo Sumari har andra krav och förväntningar än grannen Juliet Japhet som föder upp höns och helt saknar formell utbildning. För att göra bra radio måste FRI kontinuerligt bedriva forskning och integrera böndernas feed back i sina sändningar. Radiosändningar är inte tillräckligt utan ibland behövs direktkontakt öga mot öga för att introducera nya idéer.

One Acre Fund

Frivilligorganisationen *One Acre Fund* bedriver utbildning på detta sätt.

Vid ett tillfälle i byn Magulilwa i Iringa distrikt deltog bönder i livliga rollspel för att visa det optimala utrymmet mellan frön. Fyra bönder erbjöd sig att agera som frön. De ombads att stå mycket nära varandra och växa som majs. Publiken började fnissa när deras kamrater började skruva på sig eftersom de var för hårt packade. ”Det är ett mycket visuellt och minnesvärt exempel”, säger Andrew Youn, One Acre fondens grundare. ”Det slår säkert ett mer teknisk budskap. Den optimala växttätheten är 20.000 plantor på en acre.”

* * * * * * *

Sarika Bansal är jornalist som skriver om social utveckling och global hälsa. Hon är också ledare för Partnerships of the Solutions Journalism Network. För den här artikeln reste hon till Tanzania för International Reporting Project.

Följ henne på Twitter@sarika008.

What makes You happy?

Kursen ”Ungas rätt i världen” på Röda Korsets folkhögskola i Stockholm reste till Kenya och Tanzania under några veckor förra året.

Mycket av den vanliga rapporteringen från Afrika handlar om fattigdom och konflikter. Några av deltagarna i kursen ville visa en alternativ bild; att det också finns något att glädjas åt även om man är fattig eller bor på barnhem. Och man ville att barnen själva skulle dokumentera vad som gör dem glada.

På temat: Vad gör dig glad, fick tio barn i Tanzania var sin engångskamera att dokumentera glädjen i sitt liv med. Av dessa tio kommer några från barnhemmet Tumaini i Bukoba, bland dem Flaviana Fortinatus och Edgar Wilson. Barnen var 9 år respektive 15 år när de tog sina bilder.

Barnens foton sammanställdes till olika fotoutställningar – alla under namnet *What makes you happy?* Utställningarna har bl.a. visats på Röda Korset Kupan i Visby och på Skärholmens bibliotek i Stockholm. En mindre utställning hänger på Tanzanias ambassad i Stockholm

Barnen som tog fotona vet om och har accepterat att deras bilder visas i Sverige.

Monica Johansson

Barnhemmet, skolan och mat gör Flaviana glad.

Edgar blir glad av fotboll, kyrkan, att lära sig sy, bananer och havet.

Flaviana

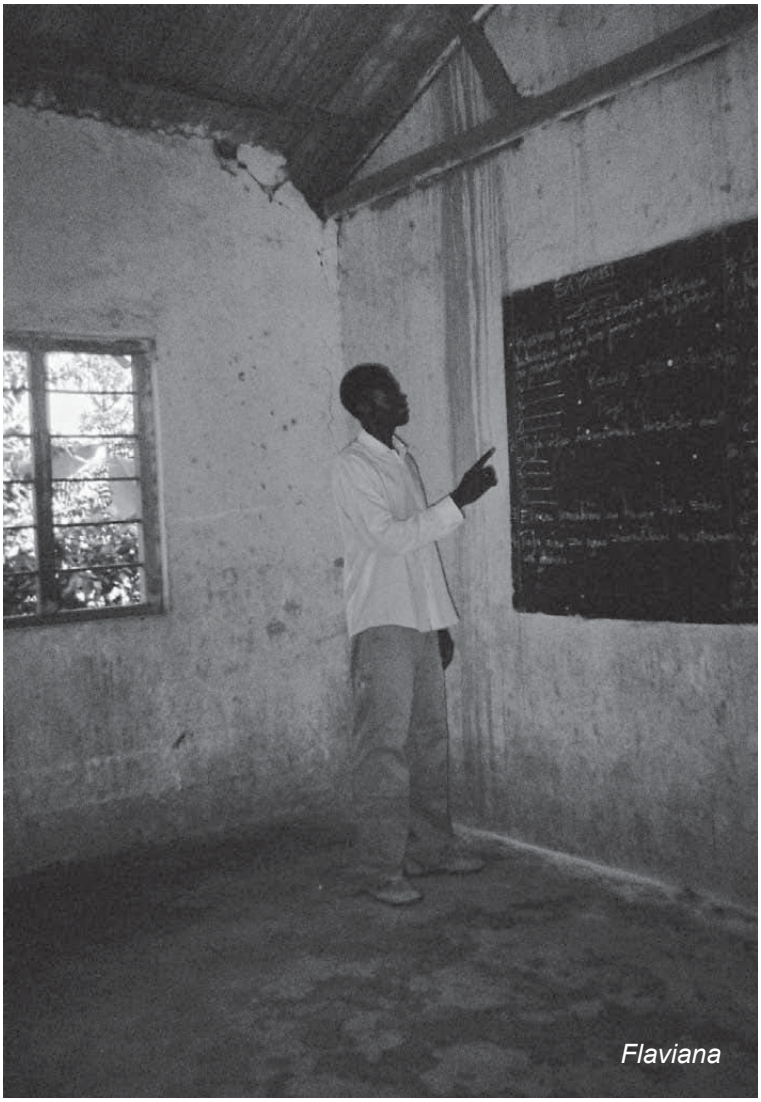
Flaviana

Flaviana

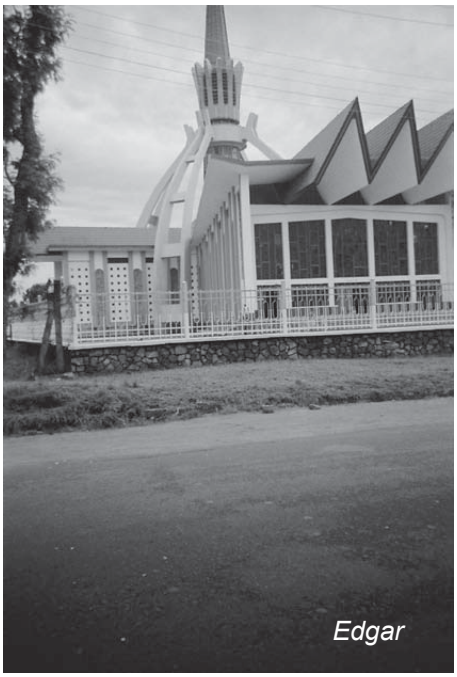
Edgar

Tidningskrönikan:
Kampanj orsakar ministrars fall

Miljöminister Kitwanga: Sluta med träkol, det finns ju faktiskt el!

Perioden nov–jan kännetecknas av mycket rapportering om Tokomeza-kampanjen mot det tjuvskytte som minskar elefantbeståndet i en accelererande takt. Kampanjen var effektiv men rapporterna om övergrepp var så många att parlamentet startade en utredning. Rapporten från utredningen ledde till krav över partigränserna från parlamentet på premiärminister Pindas och fyra fackministrars avgång. President Kikwete accepterade att byta ut fackministrarna, Pinda sitter kvar.

Utrikespolitiskt domineras perioden av sprickan inom EAC mellan Tanzania och länderna Kenya, Uganda, Rwanda. Objektivt finns skäl för kritik mot bägge sidor när det gäller hur integrationen i Östafrika skall gå vidare.

Ny ordförande för fotbollsförbundet
Jamal Malinzi har valts till ny ordförande för Tanzania Football Federation (TFF). Malinzi upplöste omgående federationens kommittéer och benådade samtidigt alla som uteslutits på grund av olika brott mot federationen. *1/11 – SuperSport*

Inget förbud mot tobaksodling
Trots att antitobaksaktivisterna kräver ett förbud eller i varje fall en minskning av tobaksproduktionen är det inte troligt att regeringen beslutar om ett sådant förrän det finns ett trovärdigt alternativ för bönderna att försörja sig. Tobaken ger 70.000 bönder – främst småbrukare – försörjning. *4/11 – Daily News*

SMS vädertjänst för bönder
The FarmSMS initiative som leds av *Tanzania Meteorological Agency* (TMA), syftar till att hjälpa bönderna på de torra markerna runt Hombolo stad fem mil norr om Dodoma att minska risken för missväxt p.g.a. torrperioder. Sedan 2007 har bönderna drabbats av stora förluster, men efter 2010 går det bättre tack vare pilotprojektet som drivs av TMA i samarbete med *World Meteorological Organization* (WMO). *4 /11 – Reuter*

Kikwete: Rivalitet kan förstöra EAC
Tanzanias president varnar för att Kenya, Uganda och Rwanda försvagar *East African Community* genom att söka ett närmare samarbete med varandra utan övriga medlemmar. Regionen har fördjupat handelförbindelserna men på senare tid har Kenya, Rwanda och Uganda dragit igång flera infrastrukturprojekt utan Tanzania och också haft möten om en tullunion där Tanzania inte fick delta. *7/11 – Reuter*

Jamal Malinzi ny fotbollsboss

Kronjuristen försvarar presslag
Generaladvokat Werema försvarade i parlamentet förslaget till ändringar i presslagen. Han anser att det är nödvändigt att införa strängare straff för artiklar som uppeggar allmänheten. Oppositionen anklagar regeringen för att kväva media. Werema sa att lagen var till för att värna om fred, stabilitet och lugn.
8/11 – Daily News

Cashewnötfabriker återtas
Regeringen föreslår att bolag – både inhemska och utländska – som blivit tilldelade Cashewnötfabriker och ännu inte startat någon produktion ska lämna tillbaka dem. Det handlar om fabriker i Lindi och Mtwara som inte producerar något, vilket får till följd att nötterna exporteras råa, vilket innebär miljarder shilling i uteblivna inkomster. *9/11 – Daily News*

Träkolsanvändning hot mot miljön
Tanzanias skogar hotas av en omfattande produktion av träkol som drivs av ökande efterfrågan – särskilt från Dar som konsumerar över 50 % av produktionen. Enligt miljöminister Kitwanga förlorar landet 400.000 ha skog om året p.g.a. ökande träkolsproduktion. Han tycker att det är hög tid för Dar att överge träkolen eftersom staden är nästan helt elektrifierad och på så sätt har möjlighet att undvika luftföroreningar, koldioxidutsläpp och skogsskövling. *9/11 – Daily News*

Konflikt bönder/massajer skall utredas
Parlamentets talman Anne Makinda har utsett en femmannakommitté som ska utreda det ökande antalet tvister om mark mellan nomader och jordbrukare. Kommittén är tvärpolitisk med representanter från flera partier och ska rapportera till talmannen under den 14:e sessionen av det 10:e parlamentet. Enligt Makinda ska kommittén analysera markpolitiken i olika delar av landet samt se över den tidigare parlamentsrapporten i samma ämne. *10/11 – Daily News*

Ört bromsmedicin för hiv/aids
The National Institute for Medicine Research (NIMR) och hälsoministeriet har offentliggjort att man hittat en örtmedicin mot hiv/aids. Sedan 2004, när forskningen på medicinen startade, har 90 patienter behandlats och lever nu ett friskare liv. I en unik intervju avslöjar forskningsledaren och chefen för enheten för traditionell medicin inom NIMR, Dr Hamis Malebo, att medicinen består av fyra olika örter som använts mot diarré, hudåkommor, bröstsmärtor och mässlingen. Dr Malebo berättar att de haft patienter sedan 1990 som aldrig drabbats av smittsamma sjukdomar eller tappat vikt och som aldrig använt annan medicin.
10/11 – Daily News

Konflikt om cashewnötpriser
CCM:s avdelning i Mtwararegionen är oense med *Cashewnut Board of Tanzania* (CBT) om riktpriserna för säsongen 2013/2014. Partiavdelningen har beslutat att motsätta sig CBT:s direktiv. Riktpriset är satt till 1.000/- och bönderna ska få 600/- i första omgången, men vad som ska hända med återstående 400/- har ingen berättat. *11/11 – Daily News*

Kenya: Fortsatt stöd för EAC
Kenyas utrikesminister Amina Mohamed försäkrar vid besök i Dar es Salaam att Kenya avser arbeta tillsammans med Tanzania i ärenden som rör integrationen inom *East African Community* (EAC).

Kenyas utrikesminister Amina Mohamed vill lugna Kikwete om EAC

Amina Mohameds besök föranleddes av Kikwetes kritik nyligen mot Kenya, Rwanda och Uganda för egna avtal.
11/11 – Guardian

Nya japanska biståndsprojekt
Tanzania och Japan har skrivit under två överenskommelser om bistånd på 30,6 mdr/-, dels för förbättrad vattenförsörjning på landsbygden runt Tabora och dels för stärkt transportkapacitet i Dar. I Dar ska 1,3 km väg mellan Kamatakorsningen och Bendera Tatu vidgas till en tvåfilig huvudled. Biståndet till vattenförsörjningen runt Tabora är ett försök att nå millenniemålet att halvera antalet människor utan tillgång på rent vatten och sanitet. *12/11 – Daily News*

Nya järnvägar för 7 md US$
Regeringen planerar att spendera sju miljarder dollar på att bygga två normalspåriga järnvägslinjer meddelar transportminister Mwakyembe. Den ena hör till norra Zonen – Tanga, Arusha, Musoma – och den andra till södra zonen – Mtwara, Mchuchuma, Liganga-Mbambabay. Samtidigt ska Central Line rustas upp.
14/11 – Daily News

Rating för krediter på gång
Tanzania söker få en rating av de kända kreditvärderingsinstituten klar i slutet av året innan man gör debut på marknaden för Eurobonds med att försöka sälja för 750 miljoner $, meddelas från finansdepartementet. Citigroup Inc. är i slutfasen av sin riskbedömning. *16/11 – Bloomberg*

Nationella fibernätet byggs ut
Tredje frasen i utbyggnaden av det optiska fibernätet skall vara klar i december 2014 meddelar kommunikationsminister Mbarawa. Initiativet syftar till att få igång teknisk inriktade företag samt stödja utvecklare av mjukvara med back-up från Microsoft. Med tredje fasen ska man kopplas upp internationellt.
16/11 Daily News

Korea satsar i Tanga frizon
Tjugoen privata sydkoreanska företag har listat sig för att investera i Tangas industripark som blev licensierad förra december. Byggnationen skulle ha påbörjats i oktober, men en del procedurer har försenat starten. *19/11 – Daily News*

Bättre väderprognoser på gång
Tanzania och Malawi blir de första två länderna att dra nytta av ett avtal mellan *World Meteorological Organisation* (WMO) och Norge för förbättrade metrologiska tjänster och klimatändringsservice i Afrika. Norge står för kostnaden som är beräknad till 10 miljoner $.
22/11 – Daily News

LNG-fabrik i Mtwara tidigast 2016
En LNG-fabrik kan börja byggas i vattnen utanför Mtwara 2016 med produktionsstart 2020. Projektet kostar miljarder dollar och inkluderar att tappa gasen djupt under havsbotten och transportera det i en pipeline på botten till en havsbaserad fabrik. *26/11 – Daily News*

Hamn-/tulltjänster on-line
Ett stort projekt för att med datorstöd modernisera rutinerna för tullklarering i Dar es Salaams hamn har sjösatts. När systemet är igång ska man kunna minska väntetiderna i hamnen och få optimal användning för hamnens utrustning. Försök i full skala planeras till april 2014. Systemet ska sedan rullas ut till hamnarna i Tanga och Mtwara i juli, för att därefter införas i andra hamnar, flygplatser och gränsstationer. *26/11 – Daily News*

Gasledning ger 1000 nya jobb
Omkring tusen personer har fått jobb vid bygget av gasledningen mellan Mtwara och Dar. Man söker vidare handla upp material inom landet för att skapa fler jobb lokalt. Nu är 20 procent av projektet klart medan 85 procent av materialen har handlats upp. I december 2014 ska ledning och ett 150 MW kraftverk i Kinyerezi i Ilala vara klara.
28/11 – Daily News

Minister Kagasheki vill kunna sälja allt beslagtaget elfenben man har i lager.

Rest av 1,3 miljoner år gamla hominiden Paranthropus boisei funnen i Olduvai

Tanzania vill sälja elfenben
Tanzania försöker övertala CITES att landet ska få sälja elfenben man har i lager. Nyligen gjordes ett beslag på Zanzibar som sägs vara det största söder om Sahara. Turistminister Kagasheki medgav att tjuvskyttet skapar opinion för att förbjuda handel med elfenben men lovade att pengarna från en eventuell försäljning skulle gå till att bekämpa tjuvskyttet.
28/11 – Daily News

Uppåt i FIFA:s rankning
En trist oavgjord match mot Zimbabwe hjälpte Tanzania att stiga fem platser till 124, medan Zimbabwe sjönk fyra platser till 106. För Tanzania var det en klar förbättring efter att man gjorde dåligt ifrån sig i 2014 *World Cup and Africa Nations Championship* (CHAN). Högst rankade i Afrika är Elfenbenskusten (17) följt av Ghana (24). *29/11 – Daily News*

Bistånd till vägprojekt
Regeringen har skrivit under avtal på 539 mdr/- med *African Development Bank* (AIDB) och Japan. Avtalet avser Dodoma-Babativägen (188 km) och Tunduru-Mtambaswala (201 km) i Mtwara- och Ruvumaregionerna. *3/12 – Guardian*

Bränsleskatt för elektrifiering
Elektrifieringen av landsbygden ska kunna ta fart sedan regeringen har infört en ny bränsleskatt. Femtio shilling per liter skall under budgetåret slussas via *Tanzania Revenue Authority* (TRA) till *Rural Energy Agency* (REA) och användas för elektrifiering. *6/12 – Guardian*

Skelett av Paranthropus boisei
Delar av ett 1,34 miljoner år gammalt skelett av Plio-Pleistocene-hominiden *Paranthropus boisei* som hittats i Olduvai Gorge påvisar en sen förekomst av denna hominid innan den dog ut i Östafrika.
6/12 – Sci-News

Biståndsminister Hillevi Engström medverkade vid 50 års jubileet i Dar…

Moshi Coop College blir universitet
Moshi University College of Co-operative and Business Studies (MUCCoBS) ska bli ett fullvärdigt universitet nästa år – det är för närvarande en del av *Sokoine University of Agriculture* (SUA). Nyheten offentliggjordes under jubel när 2.254 studenter fick sina examensbevis.
8/12 – Daily News

Medling Malawi/Tanzania inte gratis
De afrikanska expresidenter som ska medla i gränskonflikten mellan Tanzania och Malawi begär en budget på 761.016,96 $. Av beloppet har Tanzania betalat 50,9 %. Malawi har hittills betalat 50.000 $.
17/12 – Guardian

MP:s skyndar på hamnutbyggnad
Byggandet av dockorna 13 och 14 i Dars hamn är försenat. Genom att dockorna inte är färdiga hindras godstransporter även för andra stater utan kust, klagade parlamentsledamoten Saidi Arfi under en debatt i parlamentet. *19/12 – Daily News*

50 års samarbete med Sverige
Biståndsminister Hillevi Engström och ambassadör Lennarth Hjelmåker representerade Sverige när 50 års samarbete med Tanzania firades. Från Tanzania deltog bl.a. förre premiärministern Salim Ahmed Salim och bostadsminister Anna Tibaijuka. Det bilaterala samarbetet inleddes 1963. Hillevi Engström berättade att den nya samarbetsstrategin bygger på ömsesidigt förtroende och partnerskap mot en växande och inkluderande ekonomi. Fokus är nu lagd på öppenhet och en fortsatt kamp mot korruptionen, men också på hållbar utveckling och utrotning av fattigdom med särskild inriktning på kvinnor, barn och unga. Enligt Salim kan Sverige spela en viktig roll med stöd till Tanzanias strävanden mot fullgott demokratiskt styre. Han lyfte också fram vårt tidigare stöd till befrielserörelserna i södra Afrika och stödet till den framgångsrika alfabetiseringen. Anna Tibaijuka tackade för Sveriges tålmodiga och aktiva stöd under krisperioden före sekelskiftet. Hon förutsåg en ny typ av samarbete där bistånd växlar över till handel och där turism ersätter biståndspersonal.
19/12 – Guardian

…liksom bostadsminister Anna Tibaijuka

Hård kritik mot Operation Tokomeza
Operation Tokomeza (som betyder utrota) skulle stoppa tjuvskyttet som idag ofta innebär att med automatvapen ta död på alla elefanter och noshörningar inom synhåll. En parlamentsrapport visar dock att kampanjen spårat ur: Oskyldiga har drabbats och man har använt kollektiv bestraffning av byar, mördat, torterat, våldtagit, stulit m.m. Inte minst har nomaderna utsatts. Nu krävde stora grupper inom parlamentet – tvärs över partigränserna och under tumultartade former – premiärministern och fyra ansvariga ministrars avgång. *20/12 – Guardian*

Ministrar får gå efter Tokomeza
President Kikwete har i samråd med premiärminister Pinda avskedat fyra ministrar p.g.a. systematiska brott mot mänskliga rättigheter under operation Tokomeza. De sparkade är civilminister Nchimbi, försvarsminister Nahodha, turistminister Kaghasheki och boskapsminister Matayo.
21/12 – Guardian

IDA-stöd till fastighetsreform
Tanzania får 96 mdr/- av Världsbanken för att stärka affärsklimatet med särskild fokus på reformerad fastighetsadministration och förbättrad tillgång på finansiell service. Det är ett tillskott till *Private Sector Competitiveness Project* (PSCP) och ett lån via IDA. Projektet syftar till ett säkrare rättssystem och sänkta kostnader för affärsverksamhet.
1/1 – Daily News

Elefantslakt ökar efter kampanjstopp
Antalet dödade elefanter har ökat dramatiskt sedan man övergivit taktiken ”skjut för att döda” mot tjuvskyttar. I november och december sköts 60 elefanter jämfört med två i oktober. Premiärminister Pinda kommenterar att antitjuvskytteoperationen hade goda intentioner, men att rapporterade brott mot mänskliga rättigheter var oacceptabla. Tretton döda och över 1.000 arresterade blev för mycket.
1/1 – Guardian

Finansminister Mgimwa död
Finansminister William Mgimwa har avlidit på ett sydafrikanskt sjukhus – han blev 63 år. Mgimwa utnämndes till finansminister i maj 2012 sedan riksrevisionen rapporterat om missbruk av offentliga medel. Senast låg han bakom Tanzanias planer på en officiell kreditrating. Vice finansminister Saada Mkuya Salum är tillförordnad finansminister sedan Mgimwa blev sjuk. *2/1 – Daily News*

Elefantbetar stoppade i Dars hamn
En last elefantbetar stoppades i Dar es Salaams hamn bara två månader efter att polisen beslagtog 797 betar i regionerna Dar och Mtwara under antitjuvjaktoperationen. Nu lovar Kikwete att återuppta operationen med nya riktlinjer.
3/1 – Daily News

Bibliotek för olja- och gasfrågor
Ett specialbibliotek för information om olja och gas ska öppna i Dar es Salaam. Initiativet kommer från *Oil, Natural Gas and Environmental Alliance* (ONGEA), en koalitionen av NGO:er som sysslar med olja, gas och miljö. Alliansens direktör, Denis Maringo, anmärker att det är viktigt att ha ett specialbibliotek om folk ska bli medvetna om frågorna. Världsnaturfonden har bidragit till finansieringen med 52 m/-. *3/1 – Daily News*

Frihamnsprojekt i Mtwara
The Export Processing Zone Authority (EPZA) och *Tanzania Ports Authority* (TPA) har kommit överens om att inrätta en 10 ha stor frihamn i Mtwara. Hamnen skall bli en *Oil Field Supply Base* för olika företag som ska serva oljeindustrin. Det blir den enda i sitt slag i östra och södra Afrika. *6/1 – Daily News*

Saada Mkuya Salum ny finansminister efter Mgimwas sjukdom och död

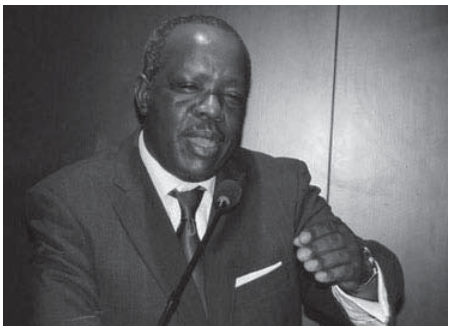

Energiminister Muhongo har fått den svåra uppgiften att förklara de höjda elpriserna

Muhongo försvarar höjda elpriser
Med början den här månaden kommer Tanesco att tillämpa höjda elpriser. Bolaget får tungt understöd från regeringen mot bakgrund av allmänhetens protester tidigare. Energiminister Muhongo förklarade igår att det nya konsumentpriset är knappt hälften av Tanescos inköpspris. Regeringen subventionerar alltså elen kraftigt. Tanzania har trots höjningen den lägsta tariffen i regionen. Ewura godkände förra månaden att Tanesco höjer tariffen för hushållsbruk från 60/- till 100/- per enhet. *12/1 – Guardian*

El Al börjar flyga till Kilimanjaro
Det israeliska flygbolaget El Al flög i julas in mer än 150 turister, däribland 10 handikappade, från Tel Aviv, till *Kilimanjaro International Airport*. Journalister från flera media fanns med ombord. Trafiken kommer att upprätthållas en gång i veckan under hela året med början i april. *16/1 – Tanzania24*

Gödselfabrik planeras i Mtw ara
Regional Commissioner Joseph Simbakalia säger att dagarna för importerat konstgödsel är räknade sedan naturgasen upptäckts. En investerare vill bygga en fabrik och kommer snart sätta igång. Inom de närmaste 3 till 5 åren väntas fabriken producera upp mot en miljon ton konstgödsel. *16/1 – Daily News*

Mer elproduktion från gas
Omkring 150 MW el kommer att produceras med naturgas i Kinyerezi i utkanterna av Dar es Salaam redan i år. Det är ett resultat av initiativet *Big Results Now* (BRN). Detta utgör projektets fas 1. Totalt ska fyra faser genomföras med målet att producera 1.300 MW år 2015. Den norska entreprenören Messrs Jacobsen Elektro AS håller än så länge tidplanen. *17/1 – Daily News*

Kikwete utser nya ministrar
Saada Mkuya Salum har utnämnts till ny finansminister efter Mgimwa. President Kikwete har också utnämnt ny justitie-, inrikes-, försvars-, hälso- och turistminister i en allmän ommöblering som ytterst förorsakades av att han sparkade fyra ministrar med anledning av Tokomeza-skandalen. *19/1 – Reuters*

Mtwara svårt drabbat av skyfall
Häftiga regn har förstört 37 hus och gjort 130 personer hemlösa. Myndigheterna i Mtwara har delat ut mat till de drabbade. Man har fått 200 ton majs av regeringen, men det tror man inte kommer att räcka, och man uppmanar till frivilliga hjälpinsatser. *22/1 – Daily News*

Översvämningar drabbar Morogoro
Regeringen har beordrat snabba reparationer av de broar i Morogoro- och Manyararegionerna som blivit allvarligt skadade i skyfallen. Premiärminister Pinda har kallat in försvaret till att medverka i räddningsarbetet samt evakuera hemlösa till ställen där de kan få tak över huvudet. Många är hemlösa, andra har rapporterats försvunna och en har rapporterats död. Pinda vädjar nu till religiösa grupper, NGO:er och volontärer att ställa upp med hjälp. *23/1 – Daily News*

Morogoro-bro reparerades snabbt
Mkundi-bron som förstördes av översvämning har reparerats snabbt och trafiken på huvudvägen Morogoro–Dodoma är igång igen. Reparationerna tog bara två dagar mot beräknade fyra sedan alla inblandade arbetat dygnet runt, inklusive transportminister Mwakyembe.
25/1 – Daily News

Tyskt stöd till elnätsutbyggnad
Tanzania har tagit emot 27 miljoner $ som gåvobistånd av Tyskland till en ny kraftledning som ska försörja 32.500 hushåll i Geita- och Nyakanziregionerna i nordväst. Ledningen kopplar också ett 80 MW vattenkraftprojekt i Rusumofallen till landets huvudkraftledning, och möjliggör utbyte av el med grannländerna Rwanda och Burundi. Tanzania som för närvarande importerar 14 MW från grannarna kommer inom ett par år att vara exportör. *26/1 – EA Business Week*

Transportminister Harrison Mwakyembe och den kinesiska entreprenören såg till att Morogorobro snabbreparerades

Dars trafikprojekt rör på sig
Ett holländskt företag har vunnit upphandlingen av driften av *Dar es Salaam Rapid transit* (DART) med start i slutet av året. *26/1 – EA Business Week*

Kikwete medlar i Rwanda konflikt
Två av grundarna till *Rwanda National Congress* (RNC) har träffat höga befälhavare för FDLR-rebellerna i president Kikwetes privata residens i Dar. De två delegationerna anlände till mötet 23 januari. *26/1 – News of Rwanda*

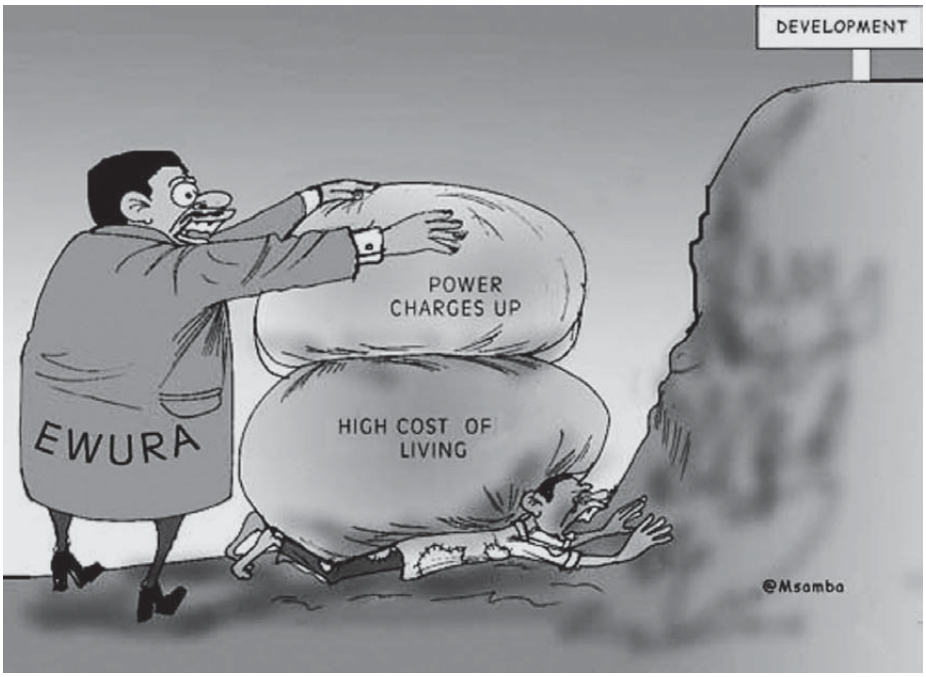

Kikwetes tal
vid Mandelas begravning

Sydafrikas förste svarte president och frihetskämpe Nelson Mandela dog 5 december 2013, 95 år gammal. Vid begravningen i Qunu den 15 december höll Tanzanias president Jakaya Kikwete ett känslofyllt tal som nedan sammanfattats av Pia Eresund.

”Kamrater och vänner, ni är inte ensamma utan Sydafrikas stora sorg delas av Tanzania. Nelson Mandela var även vår hjälte, ikon, fader, ledare och stridskamrat”, sade Kikwete och fortsatte vidare med att framhålla det nära samarbetet mellan ANC och TANU i Tanzania. ”Nelson Mandela och Julius Nyerere var våra *Founding Fathers”*, sade han och tillade stolt att Nyereres änka, Maria Nyerere, var med på begravningen.

Efter självständigheten 1961 stödde Tanzania aktivt ANC:s befrielsekamp och i januari 1962 kom Mandela på besök till Dar es Salaam. Därefter ”fick ANC ett nytt hem i Tanzania, varifrån man opererade, organiserade, ledde och genomförde sin kamp.”

”Förutom att ge dem platser att bo och träna på gav han (Nyerere) dem Tanzanias moraliska och materiella stöd… dessutom resedokument, pass… och när det var nödvändigt tog några även tanzaniska namn… Madiba (Mandela) var en av dem som fick ett tanzaniskt resedokument, det underlättade hans resor till Ghana, Nigeria och Etiopien. Även en del av er som är med nu fick sådana dokument och pass”, sade Kikwete och tillade med ett stort leende: ”Jag vet inte om Thabo (Mbeke) har lämnat tillbaka sitt.” Skrattsalvor från auditoriet.

Mandelas besök i Dar 1962 var hemligt och därför kunde han inte bo på hotell, utan bodde hemma hos ministern Cyril Swai, och när han reste därifrån lämnade han kvar ett par kängor som han skulle hämta vid återkomsten. Men sedan arresterades han och fick tillbringa de följande 27 åren i fängelse, så det dröjde 33 år innan han kom tillbaka till Dar och fick tillbaka sina kängor. Han hälsades då av de största folkmassor som någonsin mött en besökare från ett annat land.

”Madiba har lämnat efter sig en vital demokrati”, sade Kikwete. ”En nation där ingen längre på grund av sin hudfärg nekas sina grundläggande rättigheter, där även svarta kan vara framgångsrika.” Återigen framhöll Kikwete det nära samarbetet mellan Sydafrika och Tanzania och att man tillsammans skulle kämpa vidare för Mandelas målsättningar och ideal. Han avslutade med att säga: ”Allt har inte uppnåtts ännu, mycket mer måste göras. Ni är inte ensamma.”

Gamlestan, Göteborg

Uhuru party 2013

Möten och god mat när 90 gäster dansade loss

I början av december 2013 ordnade Svetan ännu en Tanzaniafest i Göteborg – Uhuru party. Vi var nu tillbaka på Medborgarhuset i Gamlestan och det blev en värmande fest i decemberkylan. Den här gången erbjöds det ett buffébord dignande av god tanzanisk mat, musik och dans med dj Erick samt lottdragning. Nästan 90 personer var där under kvällen. Tanzanias ambassadör i Sverige höll tal och flera festdeltagare var intresserade av hur Svetan jobbar.

–Det är roligt att kunna ordna en sådan här fest där människor i olika åldrar från Tanzania och Sverige möts, menar Svetans ordförande Johanna Andersson. Det finns helt klart ett behov och ett sug efter sådant, men vi kan bli ännu bättre på att nå ut till alla som kan vara intresserade.

Johanna Bergsten

Turbulensen kring den konstitutionella processen

Fil dr Jonas Ewalds, Peace and Development Studies, artikel bygger på intervjuer gjorda med de olika aktörerna i fält under perioden november 2013 – januari 2014 och är en del av ett pågående forskningsprojekt om demokratiseringsprocess i Tanzania.

Kravet av att skriva om 1977 års konstitution har varit en av de viktigaste frågorna som drivits av opposition och civilsamhälleorganisationer (CSO) i Tanzania sedan 1980-talet. Kritiken som riktats mot konstitutionen är att den är präglad av den brittiska koloniala konstitutionen för Tanganyika, med dess inskränkningar i organisations, informations och yttrandefrihet, och där kolonialguvernörens starka ställning ersatts med ett starkt presidentämbete, samt att den inte är skriven för ett land med flerpartidemokrati och marknadsekonomi. Införlivandet av Zanzibar 1964 och unionens struktur är en annan stridsfråga. Inte minst sedan Zanzibar fick en egen konstitution 1984. Att skriva om konstitutionen var också något som rekommenderades av Nyalalikommissionen som tillsattes av president Mwinyi 1991 och som föreslog övergången till flerpartisystem 1992. Men majoriteten i CCM och konservativa krafter inom statsförvaltningen bromsade processen eftersom man var rädd för att partiet skulle förlora den politiska kontrollen och för att det skulle leda till en kollaps av union.

Kritik mot konstitutionen

Trots fjorton tillägg genom åren kvarstår en mängd inskränkningar i yttrande, organisations och pressfrihet. Presidenten har fortsatt mycket stark makt, inte minst genom hans mandat att utse i princip alla viktiga tjänstemän i nationell och lokal förvaltning, universitet, rättsväsende, statliga och halvstatliga företag. Det finns ingen klar maktdelning mellan den verkställande, lagstiftande och dömande makten. Det undergräver parlamentets och rättsväsendets möjlighet att hålla den verkställande makten ansvarig. Inte minst ifrågasätter oppositionen den nationella valkommissionens (NEC) oberoende av CCM – och därmed valresultatens legitimitet. Det finns inte heller någon högre rättsinstans där de av NEC presenterade valresultaten kan tas upp. CSO:s och oppositionspartier har genom åren drivit på för att starta en öppen och inkluderande konstitutionell process för att skapa en ny plattform för utvecklingen både på fastlandet, Zanzibar och unionen.

En av de mest laddade frågorna gäller Zanzibars ställning i unionen, unionens struktur och vilka områden som skall vara unionsfrågor. Hur självständigt skall/kan Zanzibar vara utan att unionen kollapsar? Skall strukturen vara den nuvarande tvåregeringsmodellen, som majoriteten inom CCM på fastlandet stödjer? Eller skall det vara en treregeringsstruktur med en separat regering för unionsfrågor utöver regeringarna för respektive del i unionen, vilket drivits av oppositionen på Zanzibar och på fastlandet? Är det rimligt att de 11 ämnesområden som ingick i unionen 1964 utökats till 22? Det är också en fråga som splittrat CCM. I början av 1990 talet skrev t.ex. en grupp inom CCM – G55 – en motion till parlamentet som förordade en treregeringsstruktur, för att ”återskapa” Tanganyika, på samma sätt som Zanzibar strävade till att göra. Det finns alltså två helt olika uppsättningar argument för treregeringsstrukturen. För Zanzibars del handlar det om större autonomi – och för en del som ett första steg mot självständighet, medan G55 och andras argument handlar om att fastlandet inte skall ge Zanzibar ett så oproportionerligt stort politiskt inflytande i regering och förvaltning. Huvudargumentet emot tre regeringar är att det blir dyrt och omständligt, i synnerhet om EAC:s integrationsprocess fördjupas.

Vägen till ny konstitution

Under valet 2010 ökade trycket. President Kikwete ändrade inställning och drev igenom en ny lagstiftning 2011 för att skriva om konstitutionen, i strid med stora delar av CCM:s maktetablissemang. Bakom denna förändring låg att den inhemska kritiken fått styrka både inom oppositionen och civil samhället, CCM:s magra valresultatet, det folkliga missnöjet med uteblivet resultat av reformerna, och förändringar i omvärlden, bland annat den konstitutionella processen i Kenya. Det första utkastet för hur reformprocessen skulle utformas presenterades för parlamentet i mars 2011, men kritiserades hårt för att inte vara tillräckligt öppen. Efter lång debatt antogs en konstitutionell granskningslag i november 2011. Lagen skapade en oberoende granskningskommission som skulle leda en öppen och demokratisk process för att ta fram förslag till en ny konstitution. En folkomröstning om den nya konstitutionen skall hållas i god tid innan valet hösten 2014, helst den 26 april 2014 då 50-årsdagen av unionens bildande firas. De 30 ledamöterna i kommissionen nominerades av de politiska partierna, CSO, religiösa organisationer och akademin. Kommissionen tillsattes i april 2012, under ledning av förre premiärministern och chefsåklagaren Joseph Warioba, som åtnjuter respekt i hela samhället. Den började samla in medborgarperspektiv i juni 2012 genom ett omfattande fältarbete. Man reste till de 161 kommunerna och genomförde diskussioner i fem kommundelar, med kommunfullmäktige och förvaltning. Möten hölls också med representanter för CSO, politiska partier, akademiska institutioner etc.

Parallellt med den formella processen formerade sig CSO och oppositionspartier. 181 olika CSO gick samman och bildade Jukwaa la Katiba som koordinerade en mängd aktiviteter för att främja medvetenhet/kunskap om den konstitutionella processen, mobilisera för att göra processen så inkluderande och demokratisk som möjligt och för att direkt påverka förslaget till ny konstitution. Tanzania Women Lawyers Association koordinerade folkbildning och mobilisering för att inkludera ett genderperspektiv i den konstitutionella processen. Tanzania Policy Forum med flera CSO drev likaså på processen – med starkt stöd från givarsamhället.

Fortsättning ▶

▶Förslaget till ny konstitution

I juni 2013 presenterades det första utkastet till en ny Unionskonstitution. Det var ett radikalt förslag som i stor utsträckning följde den kritik som förts fram av opposition och CSO. De mest radikala förslagen var att göra om unionens struktur och skapa ett federalt system med tre regeringar: ett för fastlandet, kallat Tanganyika, ett för Zanzibar, och ett för den förenade republiken Tanzania. Antalet unionsfrågor minskas från nuvarande 22 till 7, vilket ger Zanzibar (och fastlandet) långtgående autonomi. Unionsparlamentet skall minskas till maximalt 75 ledamöter, varav 20 från Zanzibar, 50 från fastlandet och 5 som utses direkt av presidenten. Unionsregeringens storlek minskas till 15 ministrars. Regeringarnas utformning på fastlandet och Zanzibar fastställs av respektive områdes egen konstitution.

Maktdelningen mellan verkställande och lagstiftande makt stärks genom att parlamentsledamöter inte skall kunna utses till ministrar. Talmannen skall inte heller kunna vara parlamentsledamot. Presidentens utnämningsmakt minskas genom att en oberoende kommission skall nominera de positioner som tidigare direkt tillsattes av presidenten, dock kommer hen fortsatt att slutgiltigt utse de olika positionerna.

Unionsparlamentet skall vara helt jämställt. Varje valkrets kommer att representeras av två parlamentsledamöter – en kvinna och en man.

Medborgarmakten skall stärkas genom att väljarna i valkretsen ges rätt att återkalla den parlamentsledamot som de anser inte sköter sitt uppdrag. Antalet mandatperioder begränsas till högst tre. Man skall tillåta oberoende kandidater att ställa upp i parlamentsvalen. Utkastet till konstitution föreslår en relativt modern rättighetslagstiftning, som bl.a. omfattar informations- och mediefrihet, rätt till medborgarskap, rätt till utbildning, rätten till en ren och säker miljö, barnets rättigheter, rätten för dem som lever med funktionshinder, minoriteters rättigheter, kvinnors rättigheter, rätten för de äldre. En högsta domstol skall upprättas.

Ett av det skarpaste och starkast omdebatterade förslagen är de mycket starka skrivningarna om etiskt ledarskap och uppförandekod för offentligt ledarskap. Innefattande förbud mot all typ av korruption, illegal verksamhet, lögner, delta någon form av verksamhet där ledaren eller närstående har intressen, samt uppbära fler än en maktposition.

Utkastet till konstitutionen diskuterades livligt under senare hälften av 2013 i ett antal valda Barazas i varje distrikt, samt med olika institutioner. Näst intill slagsmål utbröt i parlamentet i september 2013 mellan CHADEMA och CCM-anhängare när CHADEMA kritiserade processens nästa steg, hur sammansättningen av den valda församling som skall diskutera konstitutionens slutgiltiga utformning skall se ut. CHADEMA:s, CUF:s och NCCR:s huvudkritik var att CCM försökte ”kidnappa” beslutsprocessen för att kunna underminera förslaget om unionens struktur, och lämnade kammaren under stort rabalder. I november enades parlamentet till slut och beslöt att den konstitutionella församlingen skall utgöras av hela Zanzibars och Tanzanias parlament plus 201 representanter från civilsamhälle och akademi, sammantaget 639 personer. Förslag till de 201 kandidaterna skall nomineras av olika CSO och akademier, som sedan utses av presidenten i februari 2014. Kommissionens mandat förlängdes till 31/12 2013, med uppdrag att arbeta in synpunkter från parlament, institutioner och medborgare. Den andra draften som presenterades 31/12 2013, innehöll inga större strukturella förändringar – men utvecklade och klargjorde ett antal paragrafer. Pressfriheten stärktes t.ex. genom att man tog bort en ”claw-back clause”, som begränsade pressfriheten. Man separerade också valkommissionen och registrator för de politiska partierna.

Men det återstår en hel del kritik. Det gäller t.ex. att dödstraffet finns kvar, och att alla rättighetsfrågor inte utvecklats, inte minst kvinnors och barns rättigheter. De heta frågorna kring miljö och landrättigheter har inte heller inkluderats fullt ut enligt CSO som arbetar med de frågorna. Men förvånansvärt många CSO och akademiker anser att en stor del av den kritik som förts fram mot den tidigare konstitutionen nu införlivats. Det som kritiserats hårdast är att konsultationerna inte varit tillräckligt breda och djupa, att transitionsfrågan inte är klar, att den konstitutionella kommissionen upplöses och en konstitutionell församling med full frihet att skriva om utkastet men med begränsade erfarenheter av hur man skall skriver en konstitution istället tar över. En församling där CCM har stort inflytande.

Hur går processen vidare?

I nästa steg skall utkastet till konstitution diskuteras och skrivas om av den konstitutionella församlingen. Den kommer att ta över ordinarie parlamentsmöte i februari/mars 2014 och måste avslutas innan budgetsessionen börjar i maj. Förslaget till ny grundlag skall sedan läggas fram till en folkomröstning. I folkomröstningen krävs 2/3 majoritet på både fastland och Zanzibar för att grundlagen skall gälla.

Men det återstår många utmaningar och debatter. Kommer den konstitutionella församlingens delegater att kunna bortse från individuella och grupp/parti intressen och främja de nationella/gemensamma? Inte minst MP:s roll förändras (kan ej bli minister eller uppehålla fler positioner) och begränsas till 3 mandatperioder i utkastet. Hur skall en eventuell Tanganyika konstitution utformas? Kan detta hinnas med innan valet 2014/15? Är det nödvändigt att göra det innan valet som opposition kräver? Kommer i så fall vallängder att hinna uppdateras så att fria och rättvisa folkomröstning och val kan hållas?

Varför har då president Kikwete och hans krets drivit på för att skapa en ny konstitution, med som det förefaller svagt stöd i partiet? En åsikt som förts fram är att Kikwete sett det som det enda sättet att rädda unionen från kollaps. Utan större autonomi för Zanzibar riskerar självständighetssträvandena stärkas. Ett annat argument som förts fram är att Kikwete som ordförande i partiet såg trenivålösningen som ett sätt att rädda CCM från att splittras, och riskera att förlora valet 2015. Kikwetes två mandatperioder är över med valet 2015. Det är möjligt att han vill lämna ett avtryck i historien som den president som gav Tanzania en ny konstitution.

Vi vet ännu inte var det hela landar. Men den konstitutionella processen har varit inkluderande för första gången i Tanzanias historia. Mer än en miljon människor har konsulterats. 200 personer har arbetat inom kommissionen, och bland dem ingick några av Tanzanias främsta jurister och samhällsvetenskapliga forskare. Kommissionens sammansättning har borgat för en relativt omfattande hearingsprocess, energiskt tankearbete kring vad som behövs i Tanzania och analys av andra länders konstitutionella processer. Det har dramatiskt ökat den politiska medvetenheten och vitaliserat den politiska debatten i Tanzania. Åren 2014 och 2015 blir spännande och avgörande i Tanzanias historia.

Notiser

Guld tvingar barn till gruvarbete

Human Rights Watch publicerade i augusti en rapport om barnarbete i den småskaliga guldutvinningen i Tanzania Rapporten behandlas i en artikel i Svenska Dagbladet den 29 augusti 2013. Tanzania är en stor guldproducent, nära en tredjedel av exportinkomsterna kommer från guld. Cirka 10 % kommer från den småskaliga arbetskraftsintensiva verksamheten där tusentals barn arbetar som familjemedlemmar eller som föräldralösa.

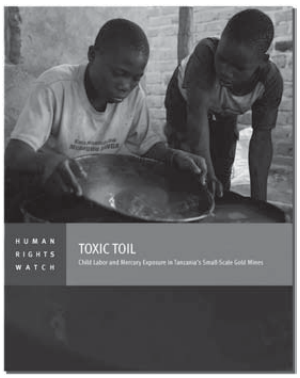

Det är tungt och farligt arbete i schakt och gångar där det ofta sker ras och arbetarskydd saknas. Själva separeringen av guldet sker med hjälp av kvicksilver som binder guldstoftet och sedan kokas bort. Kvicksilverångorna leder till långsam förgiftning och dessutom sprids kvicksilver i marken och i vattendrag vilket på sikt får allvarliga konsekvenser.

Unga flickor drabbas både av kvicksilverångorna och utnyttjas ofta sexuellt.

Den 29 augusti deltog Svenska ambassaden i ett möte med Human Rights Watch för att samverka i försöken att fåmyndigheterna att verka för att lagar följs och att regelbundna arbetsplatsinspektioner görs

Support to education in Zanzibar

Today, November 21, the Revolutionary Government of Zanzibar and Sweden are signing an agreement on the implementation of the *Global Partnership of Education* programme. It was in May this year that the Board of Directors of the GPE approved Zanzibar's application of 5.2 million dollars for the three year period 2013/14–2015/16. Sweden was appointed to be the agency, *Supervising Entity*, through which funds will be transferred to Zanzibar, and to oversee and support the implementation of the programme. UNESCO is tasked to facilitate and coordinate the communication between the different stakeholders.

The Zanzibar programme aims to:

–strengthen preprimary education, in order to provide a strong foundation for primary education

–better teaching and access to learning materials with special focus on mathematics a science

–create a safe and child friendly learning environment that support all learners according to their needs

–strengthen the accountability of the education system in order to improve efficiency and effectiveness of program implementation.

The Global Partnership for Education is comprised of close to 60 developing countries, donor governments, international organizations, the private sector, teachers, and civil society/NGO groups. The partnership's mission is to stimulate and coordinate a global effort to deliver a good quality education to all girls and boys.

Press release

Mama Mia

Christina Wahlstöm är barnmorskan som 1988, i liten skala, startade mödra- och barnavårdsföretaget Mama Mia.

Det var svårt de första åren men nu är hon väletablerad styrelseordförande för ett framgångsrikt företag och har fått flera utmärkelser och anlitats i utredningar om sjukvården.

Christina är även engagerad i *White Ribbon Alliance* som bl.a. arbetar med kompetensutveckling av barnmorskor i Tanzania. De gör numera uppgifter som läkare gör i Sverige och på det viset har barnadödligheten sänkts dramatiskt.

Smaksatt mjölk expanderar

Östafrikanska Tetra Pak räknar med snabbt ökad marknad för smaksatt mjölk och investerar 2,7 millioner $ i en ny försäljnings- och distributionskedja i Östafrika.

Under 2013 ökande Tetra Paks omsättning med 14 %. Urbanisering, konsumenternas önskan om hälsosam och näringsrik föda samt nyfikenhet på nya produkter driver på konsumtionen. Skolbarnen har allt oftare med sig smaksatt mjölk till skolan.

Den stora utmaningen för mejeriindustrin är produktion av produkter i små förpackningar som vänder sig till låginkomsttagare.

EMBASSY OF SWEDEN
Dar es Salaam

Right to Information legislation

On December 4 an article written by the Ambassador of Sweden to Tanzania, Mr Lennarth Hjelmåker, was published in The Citizen. The article stressed the importance of media freedom, one of Sweden's core values.

As part of the many events during the festivities on December 4 and 5 to commemorate 50 years of development cooperation between Sweden and Tanzania, an open panel discussion was held about one of Sweden's core values. The importance of free and critical news media.

In the article published in The Citizen prior to the discussion, Ambassador Hjelmåker stated that Sweden warmly welcomes the statement and concrete commitment by President Kikwete at the Open Government Partnership meeting in London that a Right to Information legislation will be in place before April 2014.

Vi-skogen 30 år

År 2013 var det 30 år sedan Vi-skogen planterade sitt första träd i West Pokot i Kenya. Med svenska folkets hjälp har organisationen bidragit till att plantera 100 miljoner träd i länderna runt Victoriasjön. Den 27 november firades det på *Skyddsrummet* på Södermalm i Stockholm. Kvällen leddes av Tilde de Paula och inleddes med ett seminarium om framtidens klimatutmaningar. Där medverkade bland annat miljöminister Lena Ek, miljödebattören Stefan Edman och William Libusi som var med och planterade det första trädet i Vi-skogen 1983 och fortfarande är verksam i organisationen.

Music against corruption

The Tanzanian musician Vitali Maembe visited Stockholm on 14–16 November 2013 for the film launch of *Chanjo ya Rushwa* (Vaccination against corruption). The film captures the Chanjo ya Rushwa music tour against corruption, which reached over 27,000 people in 17 regions in Tanzania in 2011–2012.

Vitali Maembe & The Spirits performed in public spaces, to give ordinary citizens a chance to speak up against corruption. The artists combined live music performances with public debate. They also used social media, Facebook and a campaign blog, where the music can be downloaded for free. The *Chanjo ya Rushwa* film is an ethnographic road movie that captures the campaign and the voices of people breaking the culture of silence on corruption. The film builds on anthropological research by Associate Professor Paula Uimonen, Stockholm University.

The Chanjo campaign targeted ordinary citizens, especially children and youth. The idea was to prevent corruption in the future with vaccination through music. Children enjoyed the live music performances and the artists engaged them through songs.

Launched at Kulturhuset

The film was launched at Kulturhuset in Stockholm during the *Human Rights Days* (MR-dagarna) on November 14 2013. The event was organized by the *Swedish Program for ICT in Developing Regions* (Spider) and *CinemAfrica*. The film launch was followed by open discussion, with Dina Afkhampour, Festival Manager of CinemAfrica, Paula Uimonen, Director of Spider, and Vitali Maembe, Managing Director of Jua Arts Foundation.

Chanjo ya Rushwa was very well received by the audience and many questions were posed to Vitali Maembe, who elaborated on the challenges and opportunities of using music as a weapon in the fight against corruption. “Corruption is an enemy of rights and development”, he reiterated, while explaining the uniqueness of the Chanjo campaign. Many musicians in Tanzania make songs with popular appeal, thus hoping to become rich and famous. But for Vitali Maembe and the many young artists he has trained, music offers a way to address social problems like corruption.

Friends of House of Culture

The film was also screened with live music by Vitali Maembe in an event organized by the *Friends of House of Culture* at the International library in Stockholm on 16th of November. The *Swedish Association of Friends of the National Museum and House of Culture* in Dar es Salaam was founded in Stockholm on 3rd of June 2013, with the objective to support cultural activities at the National Museum and House of Culture. The board of the friendship association includes well know friends of culture in Tanzania such as Sten Rylander, Inger Thede and Anita Theorell.

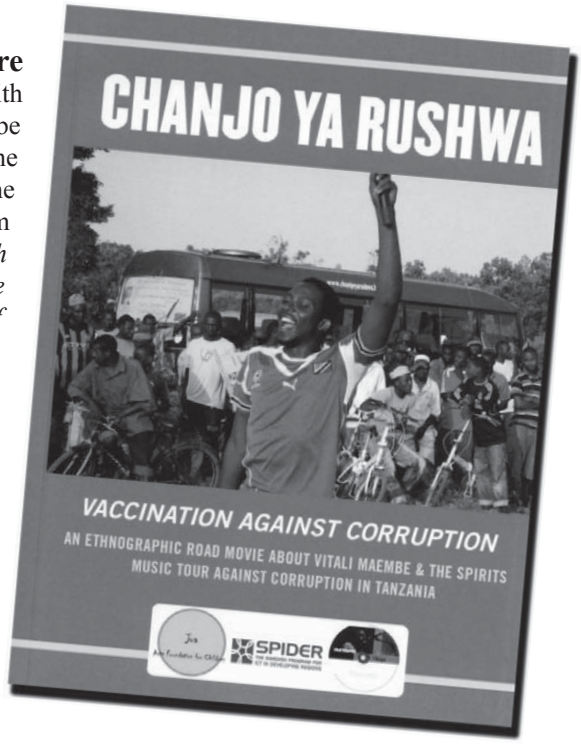

Spider

The Chanjo campaign and research was sponsored by Spider, a resource center for *ICT for Development* (ICT4D) at Stockholm University. Spider supports innovative ICT4D projects and research in Bolivia, Cambodia, Kenya, Tanzania, Rwanda and Uganda.

The Chanjo ya Rushwa film is available on YouTube at Spider ICT4D Documentaries. Paula Uimonen’s analysis of the campaign is available in the new online Spider publication *ICT for Anti-Corruption, Democracy and Education in East Africa* (December 2013).

Paula Uimonen
Senior Lecturer, Department of Social Anthropology, Stockholm University
Director, Spider, Stockholm University (2011-2013)

See also *Jua arts for children*. **Red**.

Swahili Day 2014

Ambassaderna från Tanzania, Ruanda, Kenya, Uganda och Demokratiska republiken Kongo kommer att anordna en swahilidag även i år. Den går av stapeln i Stockholm 14 juni. Vi återkommer med närmare information om plats och program.

Eva

Jua arts for children

Vitale Maembe is since long educating children in Bagamoyo in dance and music. Here he describes in his own words his and his co-workers involvement in *Jua Arts Foundation for Children*; how they started, how the children are chosen and contacted etc. The article is illustrated with the foundations photos from their courses.

My primary interest and involvement in arts was is in fine arts. It was for fine arts that I decided to go to *Bagamoyo College of Art*s just to realize that I also had some ability in performing arts such as music, dance and drama.

So, I decided to major in dance and I did music as my minor. Participating in singing and dancing always made me feel content because I felt free to do so. And from there onwards, I got invitations from different individuals and groups to be a performer. I started feeling useful and needed. It is around the same time that children and some other people would consult me for lessons and advise.

I started teaching children fine arts, music and dance when I was at the college to the present. Some of these children have grown to be good upcoming musicians and dancers. I still work with some children who now are also training younger ones in the now registered *Jua Arts Foundation for Children*.

Jua Arts Foundation for Children has now been registered but long before many children were already in the program. My fellows and I thought it was important that we register it so that we can be recognized by the authorities so that parents bless our activities, when we need to participate in anything or get support of any kind, there are formal channels to follow, to avoid any inconveniences.

I am happy working for the foundation because in the state we are in, people have to know their backgrounds and identities but at the same time we have to sense the diversity around us. But in order for us to respect our diversity we have to come together to and cooperate in all spheres of life.

I believe that music and dance can help children to be confident in themselves, helpful and tolerant to others and most of all cooperative. This way as they grow, they set an example and in the long run they will be patriots who will work hard for their nation's development.

Awakening the society with music

As for my music involvement, now my focus is on awakening the society to see the power in us to change the current situation that put us in jeopardy such as corruption.

I hope that my lyrics provoke discussions in which people find solutions on their own. But occasionally, I use music and dance as a therapy and for palliative care. And all in all, like all other arts, music and dance is meant to be enjoyed.

I am working with children in different places in my country Tanzania and sometimes outside. But when I'm in Tanzania I work under the Jua Arts Foundation for Children. Jua is an organization which deals with raising children and supporting youth through arts and culture.

The name of the foundation

In Kiswahili, Jua has two meanings, the Sun and to know, in this case children are enlightened with skills and knowledge so that they can see how best to use their talents and abilities to enlighten their own lives and build a society with professional and responsible artists.

Jua Arts Foundation for Children was registered with the *National Arts Council* in February 2010 (in accordance with Law 23 of 1984). It is a non-profitable and non-governmental organization started with support from artists, art teachers and community members. The Jua Arts Foundation for Children aims to help children build a strong theoretical and practical foundation in arts which will go hand in hand with ethics of arts. The Foundation believes that music and dance can help children to become more aware, confident, helpful, and tolerant of others. The long term project objective is to create a nation with children who are both responsible and cooperative individuals ready to work hard for their nation's development. Jua Arts Foundation for Children has activities in training and performances.

In 1990 before the special registration we started to give Arts training to children in Bagamoyo. From 2002 until now we have managed to establish two dance groups, three bands and many solo artists who works in and out of our community: In 2002 *The Bagamoyo Spirits* (Band and Dance group), in 2008 *The Spirits Band*, and in 2012 *Farm17 Band*.

Activities of the foundation

- There are arts and creative classes at selected primary schools in Bagamoyo.
- It runs art classes at the Jua centre for children between 10–16 years.
- It organizes educational school concerts both in primary and secondary schools.
- It organizes tours with children and teachers to getting to now and enjoying the environment.
- It organizes annual arts festivals at Bagamoyo for children artists from different places for them to see and learn from each other.

About the festival

The foundation is organizing "Jua Fest" every year between June and July.

The theme is "See me from afar" "Nione tokea mbali" the theme carries a message to everyone around to be responsible for the children, to see, appreciate and help a child in grooming his or her abilities in arts. Arts have been taken as work for the failures or the lazy ones which is not true. Art when taught to its essence, could be a nice carrier. Even when a child does not grow to become an artist, he or she has had a disciplined and memorable childhood which does not come twice.

The festival takes place in the arts and historical town Bagamoyo for free entrance as to give the entire society a chance to witness the talented and trained young artists.

Text and photo: **Vitali Maembe**

See also *Music against corruptio*n. Red